

Ученые университета обсудили специальное Обращение Президента

30 января в ЗКГУ им. М.Утемисова состоялся круглый стол, посвященный «Обращению Президента Республики Казахстан по вопросам перераспределения полномочий между ветвями власти (г.Астана, 25 января, 2017 год), организованный руководством университета и факультетом истории, экономики и права.

Модератором мероприятия выступила проректор по воспитательной работе и социальным вопросам Т.М.Даришева.

С вступительным словом выступил ректор университета, д.п.н., профессор А.С.Иманалиев. Он в частности сказал:

«Несмотря на трудности, перед нами ставятся высокие цели - на международном уровне повышать статус нашей страны. Это путь нашего Президента. Мы должны признать, что все достижения страны – это во многом работа, результат грамотного руководства во главе с Президентом Нурсултаном Абишевичем Назарбаевым. Мы собрались за круглым столом, преподаватели, ученые университета, чтобы обсудить озвученное Президентом обращение. Путь нашей страны – это вековой

путь, путь становления демократии. Казахстан достиг многого в политическом обустройстве, в проявлении многих инициатив, создании авторитетного парламента и правительства. Я призываю всех собравшихся к диалогу.

В работе круглого стола приняли участие преподаватели, магистранты и студенты университета. Участники мероприятия обсудили вопросы эффективности перераспределения полномочий между ветвями власти и ожидаемые результаты политических реформ. Обсудили усиление роли правительства в осуществлении социально-экономических реформ и усиление роли парламента в политической системе страны.

С докладами выступили Т.Т.Шайхиев, старший преподаватель

- «Еліміздің саяси жүйесін демократияландыру үрдісінің жаңа белесі», З.К.Мухлисова, к.и.н., доцент - «Модернизация казахстанской политической системы», Ж.А.Базарғалиева, магистр юридических наук, старший преподаватель - «Конституцияға енгізілетін өзгерістердің тиімділігі», Г.С.Абдрахманова, магистр истории, преподаватель - «Пути реализации пяти институциональных реформ».

Все предложения, озвученные на обсуждении, будут направлены в Ак Орду.

26 января в средствах массовой информации было озвучено Обращение Президента Республики Казахстан по вопросам перераспределения полномочий между ветвями власти (г.Астана, 25 января, 2017 год, в котором на всеобщее обсуждение с 26 января по 26 февраля был предложен проект реформ по перераспределению полномочий между ветвями государственной власти с внесением корректировок и поправок в Конституцию РК без ее изменения. Рабочей группе по вопросам перераспределения полномочий между ветвями государственной власти поручено обеспечить анализ и обобщение предложений, высказанных в ходе всенародного обсуждения, доработку проекта закона с учетом этих предложений и внесение его на рассмотрение Президента Республики Казахстан.

Спортивный огонь в руках молодых

27 января, как и во всех областных центрах нашей страны, в Уральске состоялся торжественный старт огня эстафеты XXVIII Всемирной зимней Универсиады. Церемония передачи огня универсиады началась у главного корпуса ЗКГУ им. Махамбета Утемисова.

Эстафета огня – это самое яркое событие, которое предшествует таким крупным международным соревнованиям, как Олимпиада и Универсиада. Символически факельное шествие объединило страну, проводящую игры. 25 января в Астане Президент страны Нурсултан Назарбаев зажег один из главных символов зимних соревнований – факел Универсиады. Затем символ мира и единения в борьбе за новые спортивные достижения отправился по всем регионам страны. Выдающиеся спортсмены всех регионов страны по очереди принимали эстафету огня. В церемонии зажжения приняли участие аким Западно-Казахстанской области Алтай Кульгинов и бронзовая чемпионка XXXI Олимпийских игр Екатерина Ларионова. Она первой пронесла горящий факел по главному проспекту Уральска.

— Дорогие друзья, уважаемые спортсмены и любители спорта! Всех вас искренне поздравляю со стартом двадцать восьмой зимней Универсиады! Два дня назад Нурсултан Назарбаев лично дал старт эстафете, и с тех пор в каждом областном центре проходит торжественная передача эстафеты огня. Это поистине историческое событие для всего мира! Алға, Қазақстан! — поздравил всех аким ЗКО, дав старт зажжению главного символа — факела Универсиады.

60 молодых людей – студентов вузов области удостоились чести нести факел, каждый из них пронес факел 200 метров. И 14 из них - лучшие представители студенчества нашего университета.

Это отличники учебы, активные участники жизни университета, лучшие спортсмены и будущие ученые. В их числе:

Дулат Жусипкалиев - студенческий ректор, отличник учебы, член молодежного крыла «Жас Отан» партии «НурОтан», обладатель многих премий и номинаций молодежного движения области и республики, человек с активной жизненной позицией;

Айгерім Төлен - отличница учебы, активист, участник движения «Жасыл ел», член оргкомитета патриотического фестиваля «Тәуелсіздік - тірегім», стипендиат имени Президента РК;

Жалғас Бактығалиев - член волейбольного

Темірлан Көлбай – призер Чемпионата мира по самбо, мастер спорта международного класса;

Серікбай Негмет – мастер спорта РК, призер чемпионата мира по самбо среди молодежи;

Нуримжан Габбасов – победитель чемпионата РК по самбо среди молодежи, призер Чемпионата Азии, мастер спорта РК;

Нұрбол Қырықбаев – студенческий декан, активист, участник конкурсов научных проектов;

Базарғали Көдірғалиев – член Совета молодых ученых ЗКГУ, победитель конкурсов международных проектов;

Диана Губашева – кандидат в мастера спорта по волейболу, член сборной РК;

Жаннат Сайын – мастер спорта международного класса, чемпион РК и мира по шахматам среди юношества.

Это яркое событие в жизни нашего города было запечатлено на видео, заснятое с высоты птичьего полета с помощью квадрокоптера, разработчиками и создателями которого стали сотрудники Центра IT-технологий.

Второй этап стартовал от Ледового дворца спорта и финишировал в Теннисном центре. Эстафету огня завершил заслуженный мастер спорта, четырехкратный чемпион мира, трехкратный чемпион Азии Ерболат Байбатыров. Аким области Алтай Кульгинов вместе с Екатериной Ларионовой и Ерболом Байбатыровым огонь от факела перенесли в колбу, в которой его доставят на открытие Универсиады. От нашей области огонь универсиады в Алматы был доставлен бронзовым призером Олимпиады в Рио-де-Жанейро по вольной борьбе Екатериной Ларионовой.

Марта ДЖУМАГАЛИЕВА

клуба «Жайық», чемпион международных молодежных игр, член сборной команды РК по волейболу;

Оралхан Рахимов – студенческий декан, стипендиат им. Махамбета Утемисова, командир ССО «Қазақ елі»;

Ақсана Жұмабаева – отличница учебы, стипендиат им. Президента РК, победитель республиканских и международных научных конференций;

Алмаз Қабдешев – председатель профсоюзного комитета студентов ЗКГУ, организатор студенческих мероприятий, активист;

Айнұр Қауышева – студенческий декан, активист, координатор волонтерского движения «ЕХРО-2017» по ЗКО;

Жастар берілген ақыл-кеңесті ұстанады

2017 жылдың 28 қаңтар күні М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың №1 оқу ғимаратының 205-мәжіліс-залында «Конституциялық реформалардың халықаралық тәжірибесін талқылауға арналған М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті жас ғалымдарының пікір-алмасу алаңы» атты дөңгелек үстел өткізілді. Аталмыш шараны стратегиялық даму және коммерцияландыру орталығы, жоо-дан кейінгі дайындық бөлімі және ғылыми кітапхана ұйымдастырды. Шараға университетіміздің магистранттары мен жас ғалымдар қатысты.

Дөңгелек үстелдің ашылуын модератор Д.Ж.Танзенов, Қазақстан Республикасының тарихы кафедрасының оқытушысы, тарих ғылымдарының магистрі бастап, сөз кезегін М.Өтемісов атындағы БҚМУ тәрбие жұмысы және әлеуметтік мәселелер жөніндегі проректоры, педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент Т.М.Даришеваға, шараның қонағы Г.С.Рысқалиеваға және жобаларды жүзеге асыру бөлімінің басшысына берді.

Дөңгелек үстелде А.Қ.Нұржанова, құқықтық пәндер кафедрасының аға оқытушысы, заң ғылымдарының магистрі, «Қазіргі таңдағы Конституцияға енгізілген өзгерістердің тиімділігі», Г.З.Абдрахманова, Қазақстан Республикасының тарихы кафедрасының оқытушысы, тарих ғылымдарының магистрі, «Международный опыт конституциональных реформ

и казахстанский путь», Алдияров Ж.К., дүниежүзілік тарих және әлеуметтік-саяси пәндер кафедрасының оқытушысы, әлеуметтік ғылымдар магистрі, «Французская конституционная реформа 2008 года – ответ на вызовы современности» атты баяндамаларын оқыды. Пікір таласта стратегиялық даму және коммерцияландыру орталығының жетекшісі философия (PhD) докторы 6D060900 – География мамандығы бойынша Э.Ж.Имашев, жаратылыстану-география факультетінің екінші курс магистранттары А.Сарсенова, А.Жомартова өз ойларын білдірді.

Дөңгелек үстел қорытындысы бойынша университетіміздің магистранттары мен жас ғалымдары елімізде жасалып жатқан Конституциялық реформаларын бір ауыздан қолдады.

КЕШЕНДІ ТЕСТІЛЕУ

Кешенді тестілеуді қайта тапсыру 2017 жылдың 20-22 қаңтар күндері өткізілді.

«Жоғары білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларын бекіту туралы» ҚР Үкіметінің 2012 жылғы 19 қаңтардағы № 111 Қаулысының 2016 жылғы шілде айындағы №405 қосымша сілтемесіне сәйкес 5-2, 5-3 тармақтарында көрсетілген қағидасын басшылыққа ала отырып, М.Өтемісов атындағы БҚМУ мен желілік ЖОО Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университетінде (әрі қарай – ҚИЖТЖУ) комиссия құрамы құрылып, қайта кешенді тестілеуге қатысуға өтініштерді 5 - 11 қаңтар аралығында қабылдады. Деректер базасына 1781 студент тіркелді. Оның ішінде 68-і М.Өтемісов атындағы БҚМУ (коды 016) келісімшарт негізінде қабылданған студенттер, ал 1713-і ҚИЖТЖУ (коды 199) студенттері. Қайта кешенді тестілеуді ұйымдастыру және өткізу бойынша мемлекеттік комиссия құрамы бұйрықпен бекітілді.

Тестілеуге 8 аудитория, 12 ұялы байланыс сигналын тұншықтырғыш құралы мен 12 бейнекамера қолданылды.

Барлық аудиторияда отыратын орындары көрсетілген схемаға сәйкес нөмірлері және дәліздерде көрсеткіштер бағыттары ілінді. Университет қызметкерлері арасынан тест пәндерінің мұғалімдері болып табылмайтын 25 оқытушының тізімі бекітіліп, кезекшілік атқарды. Тестілеу 3 лекте өткізілді: 1лек – 20 қаңтар, 2 лек – 21 қаңтар, 3 лек – 22 қаңтар. Тестілеудің алғашқы күні (1 лек) 592 студент тіркеліп, тестілеуге 465 студент қатысты. Ал, екінші күні (2 лек) 593 студент тіркелсе, оның 457 тестілеуге қатысты. Үшінші күні (3 лек) тестілеуге 596 студент тіркеліп, 468 студент қатысты.

Қорытындылай келе, университетіміз бойынша оқу жылының басында 71 студент шартты түрде қабылданса, қайта кешенді тестілеуді тапсырушы 67 талапкердің 26-сы шекті балды (50 балл) жинады. Қазіргі таңда сол студенттермен жазғы қабылдау комиссиясының техникалық хатшылары қайта келісімшарт жасасып, студенттер оқуларын жалғастыруда.

ЖОО-ға дейінгі дайындық орталығы

Студент жастар – болашақ ғалымдар

Қазақстанның тәуелсіздік алған кезден бастап инвестициялық тартымдылығын жақсарту мен инвесторларға қолайлы жағдайлар жасаумен белсенді түрде айналысып келе жатқаны белгілі. Бұл орайда инвесторларды тарту дегенімізді қаржыны ғана емес, жаңа технологияларды тарту, сондай-ақ, елдің түрлі өңірінде көптеген жобаларды, мемлекет бағдарламасын жүзеге асыру үшін өкілеттілерді дамыту деп түсіну керек.

Бәсекеге қабілетті болу үшін Қазақстанға әлемдік нарықтағы өз «қуысын», яғни жақын болашақта бәсекеге жарай алатын өнеркәсіп салаларын таба білу әрі дамыта алу қажет. Бүгінгі заман тауарларының құндылығы олардың бойындағы озық ғылыми-техникалық жетістіктердің молдығымен ерекшеленетіндіктен, отандық өнімдердің бәсекеге қабілеттілігі Қазақстанның ғылыми-техникалық және инновациялық даму деңгейімен өлшенеді.

Әлемдік экономиканың алдыңғы қатарлы озық тәжірибелерін игеруге және оны ұтымды пайдалана білуге талпынған мемлекеттер үшін бүгінгі таңдағы басты мәселе индустриалды-инновациялық экономиканы қалыптастыру болып отыр. Осындай бағытта «Экономика және менеджмент» кафедрасында «Қазақстан экономикасы: өткені, бүгіні, болашағы» секциясы бойынша СҒЗЖ байқауы өткізілген болатын.

Конференцияның негізгі мақсаты экономиканы әртараптандыру, Қазақстандық қамтуды ұлғайту, шағын және орта бизнес үшін мүмкіндіктерді мультипликациялау, шикізаттық емес экспорттық әлеуетті арттыру, жоғары технологиялық өндірісті болашақтың экономикасына көшуді жүйелеу еді. Конференция ҚР Тәуелсіздігінің 25 жылдығына орай ұйымдастырылып, студенттер мен оқытушылар арасында қазіргі еліміздегі экономикалық ахуалды зерттеп, нәтиже шығару мақсатын көздеді. СҒЗЖ байқау комиссиясы отырысына 5 адам бекітіліп, қатысты.СҒЗЖ байқауына 2016 жылы «Қазақстан экономикасы: өткені, бүгіні, болашағы» секциясына бойынша 16 жұмыс тапсырылды(16 студент пен 10 ғылыми жетекші қатысты).

Университетішілік байқау комиссиясы студенттердің ғылыми жұмыстарын қарап марапаттауға ұсынуды шешті: Министрліктің I дәрежелі дипломымен 1 жұмыс. Министрліктің II дәрежелі дипломымен 1 жұмыс. Министрліктің III дәрежелі дипломымен 1 жұмыс.

Университетішілік байқау комиссиясының шешімі бойынша жүлделі орынға ие болған ғылыми жұмыстардың тізімі:

I орын – «ҚР үдемелі индустриялық-инновациялық даму мәселелері» атты тақырыбында жазылған 5B051100 – «Мемлекеттік және жергілікті басқару» мамандығының 3-курс студенті Кушкинова Секердің ғылыми жұмысы. Ғылыми жетекшісі: магистр-оқытушы Турниязова А.Қ.

II орын – «Мемлекеттік қызметкерлерді еңбекке ынталандыру» атты тақырыбында жазылған 5B051100 – «Мемлекеттік және жергілікті басқару» мамандығының 4- курс студенті Аманғалиев Русланбектің ғылыми жұмысы.Ғылыми жетекшісі: э.ғ.к., доцент Тлесова А.Б.

III орын – «ЭКСПО – 2017 как движущая сила развития туризма в Казахстане» атты тақырыбында жазылған 5B090200 – «Туризм» мамандығының 3 курс студенті Мулдаханова Жемистің ғылыми жұмысы.Ғылыми жетекшісі: оқытушы Акмалиева А.Ж.

Байқау комиссиясының төрайымы э.ғ.к., доцент Тлесова А.Б. болса, комиссия хатшысы Мухамбеткалиева Ф.К болды. Комиссия мүшелері «Экономика және менеджмент» кафедрасының оқытушылары Антонова Н.М., Жумағалиева М.Ю., және Шарафутдинова А.Н. болды.

Секер КУШКИНОВА,
«Мемлекеттік және жергілікті басқару»
мамандығының 09308-топ студенті

Ғылыми кеңесте

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің 2017 жылдың 30 қаңтарындағы ғылыми кеңесінде ғылыми кітапхана директоры Т.Е.Алимбекерованың «БҚМУ ғылыми кітапханасының жылдық есебі» мен факультет декандары Г.И.Нестеренко, Г.Н.Сүлейменова, А.Б.Медешова, З.Ж.Мүтиевтердің «Түлектердің жұмысқа орналасу көрсеткіші төмен мамандықтардың жағдайы туралы» ақпараттары тыңдалды.

Ректоратта

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің 2017 жылдың 23 қаңтарындағы ректоратында баспасөз хатшысы Р.Б.Сұлтанғалиеваның «БҚМУ қызметін PR-мен қамтамасыз ету туралы» және экология және биогеохимия сынақ зертханасының жетекшісі З.Х.Кунашеваның «БҚМУ ғылыми зертханасының жұмысын ұйымдастыру туралы» есептері тыңдалды.

Соцопрос для педагогов

По поручению МОН РК с 19 по 24 января в Западно-Казахстанском государственном университете им.М.Утемисова был проведен социологический опрос с целью выявления понимания сути, назначения и роли профессионального стандарта педагога и проведения пробной самооценки педагогов в соответствии с квалификационными уровнями (подуровнями) профессионального стандарта. Всего в опросе принимало участие 1615 респондентов. Это педагоги организаций дошкольного, среднего, технического и профессионального образования с учетом соответствующей категории, языка преподавания, стажа работы (10% от общего количества педагогов области по каждому уровню).

Перед проведением социологического опроса были разъяснены основные положения профессионального стандарта, назначение стандарта, уровни и подуровни стандарта, блок «знания-умения-компетенции», система независимой сертификации.

В целом педагогическое сообщество с интересом принимало информацию и проявило активность при участии в социологическом опросе. Социологический опрос был организован в базовом вузе (ЗКГУ им.М.Утемисова) для педагогов и воспитателей города и в режиме он-лайн для 12 районов области, в линейном вузе (ЗКАТУ им.Жангир хана) для педагогов колледжей согласно графику.

By order of MES of the Republic of Kazakhstan from 19 to 24 January at M.Utemisov WKSU sociological survey for the purpose of identification of understanding of an essence, appointment and a role of the professional standard of the teacher and the trial self-assessment of teachers in accordance with the qualification levels of professional standard has been conducted.

In total the poll was attended by 1615 respondents. These are teachers of the organizations of preschool, secondary, technical and professional education taking into account the relevant category, language of teaching, work experience (10% of the total number of teachers for each level).

Before holding sociological poll basic provisions of the professional standard, purpose of the standard, levels and sublevels of the standard, the knowledge-ability-competence block, system of independent certification have been explained.

In general the pedagogical society with interest accepted information and has shown activity with participation in sociological poll. Sociological poll has been organized in basic higher education institution (M.Utemisov WKSU) for teachers and tutors of the city and online for 12 districts of the area, in linear higher education institution (Zhangir khan WKATU) for teachers of colleges according to the schedule.

Sh.T.GABDRAKHMANOVA,
candidate of pedagogical sciences, head of Department
“Pedagogy and psychology”

Ученые обменивались традиционными и новыми исследованиями в области краеведения, литературоведения и лингвистики, решали вопросы распространения творческих методов и форм преподавания литературы и языка в школе и вузе.

Конференция была призвана формировать у обучающихся уважительное отношения к литературе, духовному и культурному наследию нашей страны, возможность обмена результатами научно-исследовательской деятельности.

Вступительное слово было предоставлено ректору ЗКГУ им. М.Утемисова Асхату Салимовичу Имангалиеву. Он приветствовал присутствующих, высказав добрые слова пожелания успешной работы конференции. Перед участниками была поставлена задача формирования у обучающихся уважительного отношения к литературе, духовному и культурному наследию нашей страны, возможность обмена результатами научно-исследовательской деятельности.

На конференции присутствовала супруга ученого Щербанова Людмила Михайловна, а также младшая внучка Николая Михайловича Ирина, студентка 2 курса специальности «иностранный язык: два иностранных языка».

На пленарном заседании с докладами выступили Т.В.Кривошапова, доктор филологических наук, профессор Казахстанского филиала МГУ им.М.В.Ломоносова, Ялфимов А.П., писатель-краевед, член оренбургской писательской организации Союза писателей России, Пересветов Н.Н., к.п.н., доцент Западно-Казахстанского инновационно-технологического университета, а также ученые и преподаватели ЗКГУ им. М.Утемисова Кыдыршаев А.С., директор института гуманитарных исследований «Махамбет», д.п.н., профессор, академик Академии педагогических наук Казахстана, Чечетко М.В., к.ф.н., доцент, Донскова Г.А., к.ф.н., доцент, Винник Р.Э., ст.преподаватель.

По завершении пленарного заседания работа конференции была продолжена по секциям «Уральское краеведение в школе

25 января в ЗКГУ им. М.Утемисова прошла республиканская научно-практическая конференция «Актуальные проблемы фольклористики и литературного краеведения», посвященная 75-летию Н.М.Щербанова. Конференция была организована кафедрой русской филологии под руководством заведующего кафедрой к.ф.н. А.А.Абдульмановым.

ПАМЯТИ УЧЁНОГО

и в вузе», «Творческое наследие Н.М. Щербанова», «Проблемы современной фольклористики», «Современный литературный процесс в теории и практике», «Актуальные проблемы русистики и лингводидактики».

В работе конференции приняли участие ученые и педагоги из городов Казахстана (Актау, Тараз, Кокшетау) и России.

В рамках конференции проходила олимпиада по русскому языку и литературе, победители были награждены грамотами, все участники получили сертификаты.

Уроки для кураторов

Семинар по религиозному воспитанию для молодых кураторов ЗКГУ им. М.Утемисова провели сотрудники областного управления по делам религий Баянгуль Куандыккызы Семгалиева, начальник отдела, и исламовед Нуржан Жаксылыкулы Стамбакиев. Семинар, который состоялся 17 января, собрал не только молодых преподавателей университета, но и всех тех, кто заинтересован в правильном восприятии студентами духовных ценностей, народных традиций и религиозных направлений.

Вера – понятие очень тонкое, здесь важно не задеть и не оскорбить глубокие чувства молодых людей. Однако в современном мире души и мысли молодежи атакованы самыми различными воздействиями, и есть опасность попасть неокрепшим умам под воздействие деструктивных течений, и в том числе религиозных.

Какова роль и место религии в жизни человека? Как законно адаптировать религиозные предпочтения к реалиям современного светского общества нашей страны?

Семинар с вступительным словом открыла проректор по воспитательной работе и социальным вопросам Туймеш Малбагаровна Даришева. Она как никто другой видит проблемы, трудности адаптации студентов, в особенности первокурсников.

-Расширилась география студентов, у нас, помимо западноказахстанцев, учатся студенты из Мангыстау, Южного Казахстана, Атырау, Актобе. Ни для кого не секрет, что школа все меньше уделяет внимание воспитанию детей, работая больше на прохождение ЕНТ. И мы получаем студентов с большими пробелами в воспитании. Наша с вами задача – восполнить

пробелы в воспитании у новоприбывших студентов.

Как рассказала Баянгуль Куандыккызы Семгалиева, в области зарегистрировано 75 религиозных объединений в составе 9 конфессий. Также работают незарегистрированные, по разным причинам, объединения. В своем кратком обзоре ей удалось рассказать участникам семинара о каждом из объединений, информация была очень насыщенной.

Более подробно в своем выступлении остановился на религии ислам Нуржан Жаксылыкулы Стамбакиев, молодой, но очень образованный исламовед, имеющий большой опыт работы с молодыми людьми из самых разных слоев населения. Как распознать истинно верующего от радикально настроенного агитатора? Что значат внешние признаки и атрибуты? Уберечь молодежь от радикальных религиозных течений можно, для этого нужны знания. Сотрудники областного управления по делам религий всегда готовы прийти на помощь советом и консультациями.

«Ерлік - елге мұра, ұрпаққа - үлгі» дегендей, қаңтардың 28 жұлдызында, XX ғасырдың басындағы алғашқы мемлекеттік құрылым Алаш Орда үкіметінің құрылғанына 100 жыл толуына орай қаламыздағы Мәншүк Мәметова мемориалдық мұражайында тарихи шара өткізілген болатын. Махамбет ұландары, яғни М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың тарих мамандығын бойынша оқитын І курс студенттері қатысқан бұл шарада еліміздің мемлекеттік және қоғамдық істеріне белсене атсалысқан бірқатар қайраткерлер – Әлихан Бөкейханов, Ахмет Байтұрсынов, Жанша Досмұхамедов, Халел Досмұхамедов, Уәлихан Танашев және басқалары туралы арнайы деректі фильм көрсетілді.

Сақталар мәңгі мұрасы

Өткен шарада белгілі өлкетанушы Ақбаев Жайсан Ақбайұлы, тарих ғылымының кандидаты Байбұлсинова Альфия Сабырғалиқызы және мұражай директоры Бектенова Светлана Саржанқызы кездесудің қонағы болды. Тарихшы Жайсан Ақбаев Алашорда кезіндегі қиыншылықтарды, доцент Альфия Сабырғалиқызы Алашорда қайраткерлері және Ахмет Мәметовтің өмір жолын баяндады. Мұражай директоры Светлана Саржанқызы Мәншүктің анасы Әмина Сулейменовамен жүздескенін, мұражай құндылықтары туралы әсерлі баяндап, алаш қайраткері Ахмет Мәметовтің досы Әлжанов туралы бұрын беймәлім болып келген тың деректермен таныстырды. Әлжанов - XX ғасырдың 20-30 жылдарында қоғамдық істердің белсенді мүшелерінің бірі, кейін айыпталып, жазалауға ұшыраған тұлға. Ол туралы деректерді қайраткердің қазір қалада тұратын немересі әкеліп мұражайға тапсырған екен.

Шараның екінші бөлімі мұражай экспонаттарымен таныстыру түрінде өтті. Мұражай - өткен уақытпен жүздесе

отырып, бүгінгі өмірге тарих парасатымен қарайтын орын. Батыс Қазақстан облысында 1982 жылдан бері өз рухани байлығын жоғалтпай, соғыс пен бейбітшілік, төңкеріс пен тұрақтылық, уақыт пен кезең, ғасырлар мен дәуірлер аясы осы мұражайда сақталған.

Мұражай экспонатында 30-шы жылдардың кезеңі кең түрде көрсетілген. Себебі, дәл осы үйде Мәметовтер отбасы 1932 жылдан 1934 жылға дейін қоныс тепкен. Осында Мәншүктің анасы Әмина Сулейменова тапсырған бірегей, 2000-нан астам түпнұсқалық экспонаттар орналасқан. Айталық, Мәметовтер отбасының тұрмысы мен пайдаланған бұйымдары: орындықтар, айна, сандық, ыдыс, "Zinger" тігін машинасы, қобдишалар, кестелер, хаттар, жеке самаурын және т.б. заттарды кездестіресіз.

Мұражайдың негізгі экспонаты 5 залдан тұрады. Оның негізіне – Ұлы Отан соғысының барысы, 1941-1945 жылдары Орал облысынан Ұлы Отан соғысына Батыс Қазақстандықтардың қатысуы, жерлестеріміздің фашизмді жеңуге қосқан үлесі арқау

Шаги полиязычия

19 января сотрудники института полиязычия, центра Болонского процесса совместно с научной библиотекой провели обзор научно-методической литературы на английском языке для преподавателей полиязычных групп.

Согласно программе внедрения трехязычия в университете были открыты полиязычные группы, которые готовят учителей, преподающих свои предметы на английском языке. Это веление времени, и работа университета направлена на повышение квалификации англоязычных преподавателей. В частности, поставлена задача по организации двух методических кабинетов для специальности информатики и на естественно-географическом факультете и приобретение учебников и учебных пособий по специальностям и методике преподавания специальностей на английском языке.

Руководитель отдела информационных технологий и библиографии научной библиотеки Гульмира Исатаевна Джанбаева рассказала о новинках библиотеки. Ежегодно преподаватели заказывают необходимую для работы литературу. В обзоре были представлены новые книги для специальностей информатики, экономики, а также для филологов.

Присутствовавшие преподаватели нашли много полезного в представленной литературе, они будут использованы в составлении слайбасов, есть материалы для семинарских занятий.

К большому сожалению, многие преподаватели пренебрегли семинаром, и очень многое потеряли, считает В.С.Зубков.

-Семинар – не всегда скучно, нужна совместная заинтересованность в общем деле, - резюмировал В.С.Зубков.

болса, хронологиялық тәртіпте экспонат соғыс тарихы жайында айтады, кеңес-герман майданындағы соғыс әрекеттерінің барысы баяндалды.

Кездесу барысында Светлана Саржанқызы қоғам қайраткері, алаштанушы Жайсан Ақбаевқа «Мәншүк Мәметова атындағы төс белгі» және Альфия Сабырғалиқызына шараларға белсене қатысқаны үшін «Алғыс хат» табыс етті.

Өткен шарадан топ студенттері алашорда қайраткерлері турасында мәліметтермен сусындап, Мәншүктің қайраттылық қасиетін сезініп, тарихи мұражай экспонаттарын көріп қайтты.

Тоқсан ауыз сөздің тобықтай түйіні, әр ел мұражайы ұқыпты түрде бір ұрпақтан екінші ұрпаққа ауысатынын ескере келе, болашақ ұрпаққа мәңгі мұра болып сақталары хақ.

Алмагүл ҚҰСПАНОВА,
тарих, экономика және құқықтану
факультетінің студенті

Возможности лаборатории

ЗКГУ им. М. Утемисова – это не просто одно из старейших учебных заведений нашей страны, которое в этом году будет праздновать свое 85-летие, но и культурно-образовательный центр, который готовит научный потенциал Западного региона и Казахстана в целом.

При университете уже много лет действует испытательная лаборатория экологии и биогеохимии, оснащенная современным оборудованием, средствами измерений, нормативными документами. Это дает возможность для проведения испытаний, лабораторных исследований ученым университета, а также для оказания услуг заказчикам.

Испытательная лаборатория экологии и биогеохимии в целях обмена опытом и взаимного сотрудничества тесно связана лабораториями и организациями нашей области. Так, налажен тесный контакт с лабораторией объектов окружающей среды департамента экологии ЗКО, ТОО «Уралводпроект», ЗКФ «НИИ рыбного хозяйства», ИЛ строительных материалов ТОО «Перспектива КАН», ТОО «Конденсат», ИЛ «Областная ветеринарная лаборатория», ИЛ АО «КазДорНИИ».

В своей деятельности работники лаборатории сотрудничают с научными организациями ближнего зарубежья, такими как ИЛ Института Химии «Саратовский национальный исследовательский государственный университет имени Н.Г. Чернышевского», с которым налажен обмен опытом и проводятся совместные научно-исследовательские работы по проектам. В подтверждение долговременности совместных работ заключен договор. С НИИ безопасности жизнедеятельности Республики Башкортостан регулярно происходит обмен опытом и научные консультации.

По словам руководителя испытательной лаборатории экологии и биогеохимии, кандидата химических наук З.Х. Кунашевой, испытательная лаборатория является важным центром обучения естественно-географического факультета.

-Мы работаем совместно с кафедрами естественно-географического факультета. Темы диссертаций магистерских и выпускных работ тесно связаны с выполняемыми НИР в лаборатории университета. В нашей лаборатории выпускники выполняют экспериментальные части дипломных работ и магистерских диссертаций, научно-исследовательские работы студентов, а также учебно-исследовательские работы. В последние 3 года испытательная лаборатория выполняет роль базы преддипломной практики для студентов специальности «Химия», «Экология», «Химическая технология органических веществ», «Химическая технология неорганических веществ». Сотрудники лаборатории оказывают методическую и практическую помощь студентам и магистрантам при выполнении экспериментальных работ. Это настоящие профессионалы. Более того, весь персонал регулярно проходит курсы повышения квалификации и тренинги по технике безопасности, поскольку имеют дело с вредными и опасными веществами.

Признанием высокого уровня лаборатории, ее возможностей и профессионализма его сотрудников стало прохождение аккредитации в Национальном центре аккредитации Комитета технического регулирования и метрологии Министерства по инвестициям и развитию РК на соответствие требованиям, о чем свидетельствует выданный 26 октября 2016 года сроком на 5 лет аттестат аккредитации.

И вновь - победа!

Кубок РК по Президентскому многоборью, посвященный 25-летию юбилею, который прошел в Щучинске 20-25 декабря, собрал свыше 100 участников со всех областей республики.

Легендарный действующий спортсмен, победитель многих соревнований Владимир Леонидович Мельников в личном зачете в своей возрастной категории завоевал 1 место. В программе соревнований были стрельба, силовая гимнастика, лыжные гонки.

-Залог победы – регулярные тренировки, соблюдение режима и здорового отношения к своему организму, - считает В.Л. Мельников. – Было особенно приятно, уже после окончания соревнований услышать по телефону благодарность за активное участие в соревнованиях и за поддержку спорта и здорового образа жизни. Звонок был из Администрации Президента, признаюсь, был несколько растерян. Но рад, что оценили мою работу.

М.ДЖУМАГАЛИЕВА

Обсуждая обращение

30 января состоялось собрание студентов филологического факультета. Учащихся собрали, чтобы просветить об обращении Президента РК и Лидера Нации Нурсултана Абишевича Назарбаева по вопросам перераспределения полномочий между ветвями государственной власти.

Приглашенный гость, преподаватель кафедры истории РК Жанибек Аллаярович Исмурзин ясно и в доступной форме объяснил студентам о предстоящих изменениях. В завершении студенты задавали вопросы, обменивались своими мыслями и мнениями, ведь мы так выходим на новый уровень. На филологическом факультете информируют своих

студентов обо всех новостях, которые происходят в нашей стране. Это знак большой заботы руководства факультета и преподавателей о будущем молодежи, а значит, о будущем всей страны.

Айша КЕМЕШОВА

Институт полиязычия

Information about the webinar by Jean Monnet program Erasmus+

Online webinar by Jean Monnet program Erasmus+ took place in M. Utemisov West Kazakhstan State University on January 12, 2017.

The target audience were Ph.Ds. and assistant professors of WKSU, also teachers who passed training courses in English language attended this event.

The webinar was conducted entirely in English language.

Jean Monnet program operates since 1989.

The purpose of the program is the introduction of courses on European integration in higher education institutions. 78 countries are the participants of this program.

The program aims at research related to the European Union.

The common objective of the program is to promote excellence in teaching and research on the European integration process in various disciplines.

Specific goals:

- Encourage teaching and research related to the European Union (EU)

- Training students and young professionals in the disciplines related to the EU

- The activities also foster the dialogue between the academic world and policy-makers

The work of this program is intended to provide scholarship for projects to promote best practice through:

- Teaching and Research: Jean Monnet Modules, Chairs and Centres of Excellence.

- Policy debate with the Academic World: Jean Monnet Networks and Jean Monnet Projects.

- Support to Associations: Jean Monnet support to Associations.

What the program gives for participants and individuals?

- Improving employment opportunities and career prospects

- A more active civil position

- Support for young scientists and researchers

- Increase opportunities for teachers

Jean Monnet: how to apply?

- EU annually announces the competition for accepting applications

- Applications can be from any university or organization from anywhere in the world (active in disciplines related to the EU)

- Requires only one university - applicant (except networks)

- Project proposals are evaluated by experts with regard to their compliance, drafting quality, team quality, impact and dissemination

- Applications are submitted directly to the Executive Agency (EACEA)

Правовой ликбез

В Послании Президента Республики Казахстан - Лидера нации Нурсултана Назарбаева народу Казахстана «Стратегия «Казахстан-2050» - новый политический курс состоявшегося государства» указано что коррупция - не просто правонарушение. Она подрывает веру в эффективность государства и является прямой угрозой национальной безопасности.

Во исполнение поручений Главы государства, содержащихся в Плате нации «100 конкретных шагов», был принят Закон РК «О противодействии коррупции», который вступил в силу 1 января 2016 году.

Статья 368. Посредничество во взяточничестве

1. Посредничество во взяточничестве, то есть способствование взяткополучателю и взяткодателю в достижении или реализации соглашения между ними о получении и даче взятки, -

наказывается штрафом в размере десятикратной суммы взятки либо лишением свободы на срок до двух лет, с конфискацией имущества или без таковой, с пожизненным лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью.

2. То же деяние, совершенное неоднократно либо преступной группой или лицом с использованием своего служебного положения, -

наказывается штрафом в размере двадцатикратной суммы взятки либо лишением свободы на срок до шести лет, с конфискацией имущества, с пожизненным лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью.

В целях предупреждения коррупции в университете проводится следующая работа:

- круглые столы, акции и другие мероприятия по профилактике коррупционных правонарушений с участием представителей силовых структур, государственных органов, СМИ и независимых экспертов;

- ежеквартально проводится социологическое исследование в виде анкетирования среди обучающихся;
- работает Наблюдательная антикоррупционная комиссия.

- на постоянной основе обеспечена работа «телефона доверия», функционируют ящики для жалоб и предложений студентов, создан блог ректора на официальном сайте института.

- вопросы, связанные с проведением антикоррупционной политики, регулярно рассматриваются на заседаниях Ученого Совета университета, ректората, общих собраниях коллектива университета.

Материалы подготовила

Эльвира ХАБИЕВА,

руководитель Юридической клиники

ЗКГУ им. М. Утемисова

Алау, Универсиада алауы!

Елбасымыз Н.Ә.Назарбаев «Спорт – денсаулық, спорт – сұлулық, спорт – жетістік, спорт – адам мүмкіндігінің қырлары» деген бір сөзінде. Иә, спорт әр тұлға үшін маңызды, алар орны да ерекше, алайда жанкүйер болу бір бөлек те, спортшылардың қайнаған қазанында жүру бір бөлек әлем екен. Универсиада... Алау эстафетасы... Алаугер атану... Мен

үшін зор қуаныш. Шежірелі шаһардың тұрғындары да қытымыр қыстың бет шымшитын сары аязына қарамастан жаздай жадыраған көңілмен Алау эстафетасына түгелдей дерлік белсенді қатысқандарына да ризашылығымды білдіремін. Алау ұстап жүрген сәтте жол бойына қаздай тізілген еңбектеген баладан, еңкейген қарияға дейін қолдарына жалаушаларын

бір түс көргендей кейіптемін. Шынын айтсам, алаугерлер қатарына студент жастарды іріктеу кезінде сайдың тасындай іріктелген өңірдің мақтаныштары, университетіміздің бетке ұстар спортшы ұл-қыздары, білімде де, өнерде де озық ойлы, бір сөзбен айтқанда «кіл мықтыдан кім мықтыны» таңдар шақта іштей «алаугер» атағынан үмітімді үзе бастағанмын. Кейін «алаугер атандың» деген хабарды естігенде меннен бақытты жан болмаған да шығар. Бұл «шенге» ие болуымызда жетістігіміз назардан тыс қалмағаны рас. Осы жолда жетістікке жеткізген ұстаздарыма мың алғыс!

Төрткүл дүние көз тіккен дүниежүзілік Универсиада ойындарының Қазақстанда өтуі тарих толқынында толқып отырып, телегей теңіздей тасып жеткен мәртебесі биік Тәуелсіздігіміз арқасы және бұл қазақ жері үшін абыройлы, мерейлі мереке болса, Алау эстафетасына қатысып, тарихи сәттің куәгері болып, егеменді еліміздің елеулі оқиғасына қарлығаштың қанатымен су сепкендей болса да үлес қосуым мен

ұстап, «Алға, Қазақстан!» деп ақ пейілдерін де жаудырып жатты.

Қанатыңды кең серпі! Бұл – Универсиада ұраны. Осы бір ауыз сөздің өзі сайыстағы саңылақтарымызға дем береді, өйткені Универсиада символы ретінде алынған «Сұңқар» құс заңғар шыңдарда еркін қалықтайтын құс, яғни біздің сайыпқырандарымыз өз жерінде қанаттарын жайып, кең серпіп, сұңқар құстай еркін қалықтайды деген ойдамын. «Бала өз елінде сұлтан» демекші, өз Отанымызда болып жатқан дүбірлі додада спортшыларымыз жеңісті қолдан бермейді деген сенімдемін.

Байрақты бәсекеде білекті де жүректі батырларымыз қоржынымызды саф алтын мен күптелген күмістерге молайтып, қанжығамыз майлы болғай, тәуелсіз елдің көк туы бейбіт еліміздің аспанында мәңгі желбіресін!

Лаула, Универсиада алауы!

Алаугер Ақсана ЖҰМАБАЕВА,
Н.Ә.Назарбаев атындағы атулы шәкіртқы иегері

Серпінмен Life ҚЫЗЫҒЫРАҚ

«Серпін – 2050» бағдарламасы бойынша оқуға түсіп жатқан студенттердің үшінші жылы өтіп жатыр. Жыл сайын судай сіңіп, тастай батып жатқан жаңа буынмен талай белестерді бағындырып шыққан белсенді жоғарғы буын студенттеріміз азбас ақылымен, тозбас білімімен, бойындағы талантымен, сөзге шешендігімен таңқалдыруды тоқтатар емес.

2016-2017 оқу жылында Егеменді еліміздің Тәуелсіздігіне 25 жыл толуына орай жоспарланып, бірнеше іс-шаралар өткен-ді. Серпін жастарының координаторы Тапаева Жанерке Тауылбайқызының бастауымен 2016 жылдың қараша айында бастау алған «Серпін LIFE» жобасына тоқталып өтуді жөн көрдік.

«Серпін LIFE» – Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің 25 жылдығына орай ұйымдастырылған 25 кезеңнен тұратын квест ойыны. Ойынға 5 адамнан құралған 5 команда қатысып, студент жастар жоба барысында көптеген қызықтарға кенелді. Атап айтсақ, атпен серуендеу, спорттық ойындар, таңертен 6-да тұрып палау пісіру, қазіргі заманауи қазақ әндеріне клип түсіру, «Brain Ring» интеллектуалды ойыны, таңмен 5-те тұрып, көшедегі адамдармен суретке түсу, дизайнерлік қабілеттерін сынау үшін берілген матадан көйлек тігу және т.б. Жобаның басты мақсаты - жастарды іскерлікке тәрбиелеу, студент жастар арасында достық қарым-қатынас орнату мен бос уақыттарын тиімді пайдалануға үйрету. Жоба барысында команда құрамындағы студенттер әр факультет студенттерімен араласып, бірігіп, ұйымшылдықпен шешім қабылдады. Квест ойындарына жастар түгел қамтылып, түрлі тренингтер ұйымдастырылды.

Сонымен, 85 күнге созылған қызық пен күлкіге толы «Серпін LIFE» өз мәресіне жетті. Қорытынды марапаттау рәсіміне М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың тәрбие ісі бөлімінің бөлім жетекшісі Жақсығалиева Альфия Сырымқожақызы, студенттік ректор Жүсіпқалиев Дулат Нұрбергенұлы, «Өркен» газетінің бас редакторы Марта Орынбасарқызы және арнайы шақырылған қонақ Алпысбай Еркебұлан қатысты. Жоба қорытындысы бойынша «25-інші» команда үздіктердің үздігі атанып, жеңіске жетті. Сонымен қатар, студенттер жобаны ұйымдастыруға белсене қатысқаны үшін «Үздік ұйымдастырушы» атты номинациямен және бағалы сыйлықтармен марапатталды. Серпін жастарының координаторы Тапаева Жанерке Тауылбайқызы келесі жылы келетін «серпіндіктермен» осы жобаны тағы да жүзеге асыратынына кепілдік берді.

Алина МАМЕДОВА,
филология факультеті ИЯ-23 тобы

ФРАНЦУЗ ТІЛІНІҢ ПОЭЗИЯ КЕШІ

Киелі білім ордасы М. Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінде филология факультеті, шет тілі: екі шет тілі мамандығы бойынша білім алып жатқан 3-4 курс студенттері және француз тілі оқытушысы С. Болатовнаның ұйымдастыруымен тілдер мерекесі қарсаңында Француз тілінің поэзия кеші болып өтті.

Поэзия кешін факультет деканы З. Жақсылықұлы ашып берді. Поэзия кешінде студенттер әлемдік әсемдік пен әдеміліктің, махаббат пен сиқырлы сезімнің нағыз мекені Францияға кішігірім саяхат жасап, Францияның әуезді әндері мен атақты ақындарының шығармашылығынан сыр шертті, түрлі сахналық қойылымдар қойылды. Осы тұста екінші шет тілі неміс тілін оқып жатқан студенттердің де мерекелік кеште француз тілінде өнер көрсетіп, белсене атсалысқандары қуантарлық жағдай болды. Бұл әрине, біздің француз тілінің оқытушысы С. Болатовнаның ерен еңбегі деп білеміз. Мерекелік кеште француз тілін меңгеруші студенттер 03301-тобының студенті Таирова Динара және 03302- тобының студенті Нұрибек Гүлдана атақты француз ақындарының өлеңдерін қазақ тіліне аударып, өздерін аудармашылық қырынан танытты. Осы тұста студенттердің аударма нұсқаларын көпшілік оқырманға ұсынбақпын:

Жүректегі мұң

Жүрегім үнсіз жылауда
Жаңбырдай жауған қалаға
Нәсерлеп төккен мұңменен
Жылайды бірге жанымда.

Жаңбырдың әрбір тамшысы
Қонады жер мен шатырға.
Өкініш толы жүрекке
Өуен ғой осы жаңбыр да...

Себебі не бұл мұңның?
Жүрегім неге жылауда?
Қайғысыз еді өмірім.
Өкініш пе?
Әлде алдау ма?

Бәрінен ауыр бұл сұрақ.
Таба алсам егер жауабын...
Сыздап барад(ы) жүрегім,
Бірақ, махаббат жоқ,
Жоқ екен ғой сауабым...

Таирова Динара

Victor Hugo НSoir d'avril

C'était la premiere soirée
Du mois d'avril.
Je m'en souviens, mon adorée;
T'en souvient-il?

Nous érrions dans la ville immense
Tout deux sans bruit
A l'heure ou le repos commence
Avec la nuit.

Notre-Dame, parmi les domes,

Des vieux faubourgs.
Dréssait comme deux grands fantômes
Ses grandes tours.

La Seine, découpant les ombres
En angles noirs,
Faisait luire sous les ponts sombres
De clairs miroirs.

Oh! Ce fut une heure sacrée
T'en souvient-il?
Que cette premiere soirée
Du mois d'avril..

Сәуір кеші

Кеші еді ең алғашқы,
Тамылжыған сәуірдің.
Сол кеш жайлы сен үн қатшы,
Есіңде ме, жарығым?!

Алып қала аясында,
Сейіл құрып жүрдік біз.
Жым-жырт қана сен қасымда,
Тек қана сен екеуміз.

Ғимараттар арасында,
Асқақтайды Нотр Дам.
Қос мұнара дәл қасымда,
Қос емендей құлпырған.

Көпірінде түн көрпесі,
Сена жарық айнадай.
Түннің түнек көлеңкесін,
Кескілейді аймалай.

Нұрибек Гүлдана

Кеш соңында француз тілі оқытушысы С. Болатовна поэзия кешін қорытындылап, Франция мемлекетінің әнұраны “La Marseillaise” орындалды. Студенттер және кеш қонақтары өте керемет көңіл- күймен тарады.

Г.Н. НҰРИБЕК,
Шет mini: екі шет mini 03302-топ

Биография

Родилась Александра Егоровна 13 декабря 1939 года в рабочем поселке Ермолаево Башкирской АССР. Здесь же была ее первая школа, где учили читать, писать, думать.

Биография юной Александры ничем не отличалась от биографии тысяч ее современников. Она окончила СОШ №7 города Уральска. Была пионеркой, комсомолкой.

-Яркими были мои комсомольские годы, я чувствовала ответственность за восстановление страны разрушенной в войну, за подъем промышленности и сельского хозяйства. Мы, как могли, помогали стране, народу. Мы и в школьные, и в студенческие годы понимали слово «надо» и с энтузиазмом делали то, к чему нас призывали. Мы верили в светлое будущее, - вспоминает Александра Егоровна.

Вторая мировая война для нее и для всей ее семьи началась в 1939 г. на линии Маннергейма на советско-финской границе. После нее не стало отца. В рабочем поселке, где они жили, и в соседних колхозах, большинство мужчин не дожили до грозного 41-го.

Выбор профессии. 1957 год – 25-летие вуза

Мечта была - строить дороги, железные, автомобильные - все равно, но в степях, в тайге. Время больших строек и покорения природных стихий тревожат сердце Александры Егоровны до сих пор.

-Сердце замирает, когда слышу о больших проектах дорог, - признается преподаватель. - Но пошла в педагогический институт, потому что это был единственный вуз в городе. Специальность выбирала между литературой и техническими предметами. У меня в дипломе «физика и основы производства». У нас была большая практика на заводе, в сельском хозяйстве. Мы работали в столярных мастерских на различных станках, в литейном цехе, осваивали автомобиль, трактор, комбайн, кинопроектор. Результатом обучения были документы, удостоверения о присвоении соответствующих квалификаций. В то время в школах был предмет «основы производства», который мы могли вести наряду с физикой. При пятилетнем обучении, считаю, что нам была

дана очень хорошая подготовка и по техническим дисциплинам, и по физике, в том числе по фундаментальной теоретической физике, осваивать их помогали соответствующая программа и уровень подготовки по математическим дисциплинам.

Выбор физики как будущей специальности был сделан благодаря школьному учителю Василию Андреевичу Баеву. Дальнейшей любви к физике, интереса к ней на всю жизнь она обязана старшему преподавателю института Есенгали Джунусовичу Джунусову, который вел занятия почти по всем разделам общей и теоретической физики и отличался особым отношением к предмету, высокой квалификацией, эрудицией, способностью вызывать и поддерживать интерес к предмету.

Большую роль в профессиональной подготовке как учителя сыграли вузовские преподаватели математики Валентин Семенович Хан и Михаил Яковлевич Мелях. Владение математическим аппаратом было и остается важным в ее научной и научно-методической работе.

Диплом педагогического института по специальности «Физика и основа производства» Александры Егоровны получила в очередной для вуза юбилейный год – в год 30-летия.

Знаменательные события в этот период

-Начало учебы ознаменовалось празднованием 25-летия со дня основания института, торжественное собрание в актовом зале, торжественное настроение у студентов, в том числе и у нас, первокурсников, и, конечно, у всех сотрудников, у наших преподавателей, - вспоминает Александра Егоровна.

4 октября этого же года с космодрома Байконур, расположенного на территории Казахской ССР, был запущен первый в истории человечества искусственный спутник Земли (ИСЗ). 12 апреля 1961 года с космодрома Байконур был осуществлен первый полет человека в космос. Даже в настоящее время время запуск искусственных спутников, межпланетных автоматических станций и космических аппаратов, выходящих за пределы солнечной системы, не стало привычным событием. Но в то время, в 1957 году, запуск спутника, выход в космическое пространство, стало событием, которое потрясло весь мир. Слово «спутник» вошло во многие языки без перевода. Точку на географической карте или на глобусе, где находится Байконур, искали многие люди Земли, а советские люди переполнены были гордостью за успехи своей страны. За прошедшие десятилетия построено немало космодромов, произведено большое количество запусков космических аппаратов. Но в истории человечества навсегда останется знаменательный факт - первый полет в Космос осуществлен с земли Казахстана.

-О запуске спутника мы, студенты первого курса, узнали на

В ЗКГУ им. Махамбета Утемисова преподают выдающиеся педагоги и ученые. Профессорско-преподавательский состав университета насчитывает около 500 человек, в том числе 21 доктор и 147 кандидатов наук. Но в этот юбилейный для моего университета год мне хочется рассказать об Александре Егоровне Кузьмичевой, кандидате физико-математических наук, профессоре, наставнике и учителе.

Так с чего же начать? Какой год из 60 лет в одном учебном заведении считать важным или главным?

стадионе имени Атояна, где у нас было занятие по физкультуре. Интерес к космонавтике в то время был. Лучше других в вопросах космонавтики разбирался наш преподаватель на Е.Д. Джунусов. Существующее в СССР общество «Знание» привлекло его к чтению публичных лекций на заводах, в колхозах, совхозах. Е.Д. Джунусова, педагога высокой квалификации и широкой эрудиции, с большим интересом слушали студенты всех факультетов, не только будущие физики. Вопросов к лектору было множество: космодром, космические скорости, невесомость, перегрузки и др.

В период обучения запомнилась курсовая работа, посвященная К.Э. Циолковскому – основоположнику космонавтики. Самое интересное для меня и других студентов в этой работе было обнаружение причины, по которой он начал заниматься проблемой космического полета. У К.Э. Циолковского есть работа «Второе начало термодинамики». Процессы в окружающем мире протекают в направлении установления равновесия, материи, энтропии.

К.Э. Циолковский решил, что нельзя дожидаться на Земле такого равновесия, при котором жизнь станет невозможной. Необходимо готовиться к переселению в места более благоприятные. С проблемами Космоса оказались связанной вся моя дальнейшая учебная и научная работа.

Начало трудовой деятельности - 1962-1967гг.

Окончание института, начало работы преподавателем кафедры физики и общетехнических дисциплин выпало у Александры Егоровны в год 30-летия института. Практически одновременно начала подготовку к поступлению в аспирантуру под руководством старшего преподавателя Бориса Павловича Шахова, человека, увлеченного наукой, вычислительными машинами и Космосом.

- У Б.П. Шахова были научные контакты с Институтом Земного магнетизма, ионосферы и распространения радиоволн АН СССР. По программе отдела вариации космических лучей, я готовилась к вступительному экзамену по спецпредмету: вариации космических лучей и исследование Космоса. В эти годы подготовилась и сдала кандидатские экзамены по философии и английскому языку, что позволило в последующем во время обучения в аспирантуре полностью заниматься астрофизикой. Хорошая подготовка по английскому языку способствовала также успешному обучению в аспирантуре, так как астрофизика - наука предельно интернациональная, а научные публикации основанных коллективов США, Японии, Италии и другие материалы Международных конференций, проводимых каждые два года, публиковались на английском языке. И это заслуга ее учителей английского языка в СОШ №7 Луиза Михайловна Пак, в

институте – Людмила Михайловна Соллертинская, - рассказывает Александра Егоровна.

В 1968 прошла кратковременную научную стажировку, «вошла в науку», которая дала возможность в течение нескольких месяцев общения с выдающимися учеными, посещения научных семинаров в ведущих НИИ АН СССР, работы в библиотеках. Особенно большое впечатление в этот период произвела Всесоюзная научная конференция с участием ученых Крыма, Якутии, Алматы, Иркутска, Кольского полуострова, Украины, Грузии и др.

В 1969 молодой преподаватель поступает в аспирантуру Измипр АН СССР в городе Москве. Период аспирантуры – это интересные научные семинары в НИИ и вузах Москвы, специальные школы многих космофизиков, проводящиеся на базе научных учреждений научные конференции. Такие научные встречи проводились в Апатитах (Кольский полуостров), где можно было видеть Северное (полярное) сияние в атмосфере, в Бакуриани (Грузия), где в горах можно загорать на снегу, в Алматы, где весной можно видеть распускающиеся деревья и снег на вершинах гор и других замечательных местах. На международных конференциях, которые проводились и в Москве, была возможность общения с учеными Японии, Италии, Чехословакии, Англии, США и др. стран.

Научными руководителями были доктор физико-математических наук, профессор Лев Исаакович Дорман и кандидат физико-математических наук Наум Семенович Каминер.

-Судьба предоставила мне возможность пройти очень хорошую научную школу, которая позволила понять значимость

работы в коллективе, значимость международного общения ученых, обмена научной информацией, результатами исследований, что возможно только в условиях мирного сосуществования всех стран, - считает ученый.

Диссертацию на соискание ученой степени кандидата физико-математических наук Александры Егоровны защитила в 1972 году, после окончания аспирантуры, в год 40-летия родного института. Вскоре получила звание доцента. Тема диссертации «Исследование распространения ударных волн в межпланетном пространстве по данным о фобуш-понижениях и эффектах возрастания интенсивности космических лучей перед магнитными бурями». Научные исследования в области Космоса продолжались несколько десятилетий и интегрировались в научно-методическую работу, заняв важное место в содержании проводимых дисциплин, для некоторых из которых разработаны авторские программы.

Вот уже 60 лет Александры Егоровны Кузьмичевой входит в двери главного корпуса одного из старейших вузов страны, поднимается на третий этаж, где расположена кафедра физики и математики. Десятилетия прибавили седины в прическу, но не ослабили интереса к науке, к педагогической деятельности. Все так же ей интересны студенты, этот неутомимый и ищущий народ, интересны молодые ученые – преподаватели, магистранты. Она

все еще учит молодых и учится сама. Вот опять зовут ее провести семинар, возглавить комиссию или проконсультировать по вопросам физики. Вся жизнь здесь, в родном вузе, поэтому не имеет права отказать, сославшись на слабое здоровье или занятость. А ведь так много того, что нужно передать, того, чему можно научить!

-Для меня очень символично, что моя жизнь параллельна юбилею моего родного вуза. В этот юбилейный для университета год желаю всем добросовестно

трудиться, ибо благо твоё в конечном счете будет благом для всей страны. А еще - не забывать смотреть на небо - днем на солнце, а ночью на звезды и луну и видеть бесконечность Космоса. Видеть красоту и доброту вокруг – в знакомых и не знакомых прохожих, в деревьях, в домах и улицах. И любить жизнь!

Записала Баян САРБАЕВА,
студентка 4 курса группы 04405 специальности «Физика»

Память

Для нас он был заботливым дедом

Николай Михайлович Щербанов – кандидат филологических наук, доцент, литературовед, талантливый преподаватель. Таким его знали в стенах университета. Я хочу рассказать читателю, каким он был именно в кругу своей семьи.

Дедуля ушел из жизни, когда ему было 69 лет. Семья, друзья, знакомые, преподаватели и студенты тяжело переживали эту утрату. Я считаю, что он был слишком молод, чтобы уходить от нас. Я уверена, он имел грандиозные планы на будущее.

Он говорил мне, что хочет увидеть, как я повзрослею и поступлю в институт. Если бы он знал, что я пошла по его стопам и сейчас учусь в университете, где он провел больше половины своей жизни, я думаю, он бы был рад и гордился мной.

Он не любил, когда его называли «дедушка». Он говорил мне и моим сестрам: «Называйте меня «дед». Это звучит более гордо и мужественнее. А дедушкой я буду, когда мне стукнет 70». Я ласково называла его «деда Коля».

Со временем я поняла, как сильно я на него похожа. После занятий он приходил и сразу садился за книги. Порой встанешь среди ночи попить воды, а он до сих пор сидит в своем кабинете. Скажешь ему: «Деда, ложись спать», а он в ответ: «Сейчас, внученька, еще чуть-чуть». Так же и я сейчас сижу за книгами допоздна. Мама говорит, что у нас походка одинаковая. Наклоняясь вперед, никого не замечая, он вечно куда-то спешил. Он никогда не ленился и находил время для всего: для семьи, для работы, для путешествий, для дачи.

Про дачу отдельно. Он торопился после работы на дачу. Сам

выращивал рассаду, потом, загрузив в специальную телегу, вез ее на участок. Мы, наша семья, помогали, но все-таки это было его собственное детище. Работа на земле ему была в радость. Порой он, не успевая, уже на ходу запрыгивал на паром, который перевозил дачников на противоположный берег Урала. Он собирал богатый урожай яблок, помидоров, огурцы, а какая у него росла клубника! Сейчас нет с нами деда, и дачей стало некому заниматься.

Я беру с него пример и никогда ничего не откладываю «на потом». Ведь только благодаря своему упорству он добился таких высот, достижений и наград.

Я всегда с трепетом вспоминаю рассказы деда о своем детстве. Он родился в маленькой деревушке в большой семье. Школа его находилась в 6 километрах от дома. Каждый день он вставал в 5 утра и шел пешком на первый урок, не смотря на погоду.

В нем присутствовало много прекрасных качеств. Он был веселым, харизматичным, добрым, а самое главное, заботливым. Каждый день он покупал мне шоколадки. Я до сих пор не могу привыкнуть, что этого больше не будет.

Он учил меня всему, помогал мне делать уроки, давал советы. Сейчас мне очень не хватает этого.

Ирина ЩЕРБАНОВА,
студентка 2 курса филологического факультета

Воспоминания о Николае Михайловиче Щербанове

Абат Сатыбаевич Кыдыршаев, директор института гуманитарных исследований «Махамбет», д.п.н., профессор, журналист, академик Академии педагогических наук Казахстана:

– Николай Михайлович в моих воспоминаниях остался как великий краевед, ученый, литературовед, он Человек с большой буквы. Хотя я и был младше него, но я до сих пор помню встречи с ним. Мы с ним вместе состояли в комиссии республиканской олимпиады среди школьников, были в научной командировке в Москве и работали в библиотеке Ленина.

Николай Михайлович внес огромный вклад в уральское литературное краеведение, находя интересные события давно прошедших дней, рассказывая об исторических личностях, живших и работавших в Уральске. Его вклад в развитие и процветание университета неоценим. Как неоценимы знания, которые он передал своим студентам.

Юрий Петрович Пономарев, вице-консул РФ в Уральске:

– Очень приятно было присутствовать на этой конференции, которая дает возможность еще глубже узнать о Приуралье. Сегодня выступали интересные люди, которые сами же во многом становятся историей. Это тот же Александр Петрович, и другие присутствующие люди, от которых было очень интересно узнать о Николае Михайловиче Щербанове, который своими работами открыл новые имена и в истории, и в культуре Приуралья. Генеральное консульство активно сотрудничает с университетом, в частности, с кафедрой русской филологии. Мы неоднократно участвовали в различных конференциях Ассамблеи народа Казахстана, работали с общественными объединениями, которые сохраняют русскую культуру. Мы активно поддерживаем стремление сохранить русскую культуру, как часть общей культуры мира и Казахстана, будем стараться проводить работу в том русле, чтобы русский язык оставался значимым языком в Казахстане, как говорит Президент Республики Казахстан Нурсултан Абишевич Назарбаев.

Подвижник Приуральяного края

Как много можно рассказать о Николае Михайловиче Щербанове – удивительном ученом, краеведе, литераторе, неутомимом исследователе и истинном патриоте, душой болевшем за нашу область. В этом году ему бы исполнилось 75 лет. И несмотря на то, что его нет в живых, он по-прежнему с нами в своих трудах и произведениях, где источник вдохновения всегда есть Родина.

Несмотря на то, что Николай Михайлович не был урожденным уральцем, родился в Оренбуржье, всю свою жизнь он посвятил Западно-Казахстанской области и Уральску. Как

никто другой, он сделал многое для восстановления литературной истории Приуралья, исследовал жизнь и творчество замечательных писателей и этнографов, живших или побывавших здесь. Более 40 лет своей жизни Н.Щербанов отдал научной и педагогической деятельности в системе казахстанского высшего образования, заведовал кафедрой русского языка и литературы ЗКГУ имени М. Утемисова, обучался в аспирантуре при кафедре русского устного народного творчества МГУ имени М.Ломоносова, защитил кандидатскую диссертацию. Его авторству принадлежит много научных статей, монографий, в том числе и докторская диссертация, защитить которую он не успел...

Уральцы благодарны за то, что стараниями Николая Михайловича народу были возвращены незабвенные имена И. Железнова, Н. Савичева, В. Правдухина, А. Карпова, Н. Бородин и других дореволюционных писателей-краеведов,

которых он буквально открыл для широкого читателя.

С 1969 года Н. Щербанов являлся организатором и ведущим фольклорно-этнографических экспедиций и полевых исследований, вместе со студентами посещал села по реке Урал от Оренбурга до Атырау, на основе этих экспедиций был собран богатейший фольклорный материал, издавались статьи, научные доклады, был выпущен фольклорный сборник «Мал золотник, да дорог». Многие его студенты, ставшие к этому времени выпускниками и знающими специалистами своего дела, помнят, насколько увлекательно Николай Михайлович читал основополагающие литературоведческие курсы – «Устное народное творчество», «Введение в литературоведение», «Русская литература» и др. Особенной популярностью пользовался спецкурс «Литературное краеведение» – кладезь мудрости и глубокого познания. Чаще всего имя Николая Щербанова у уральцев ассоциируется с личностью и творчеством великого русского поэта А.С. Пушкина. Именно Пушкину, собирая по крупицам необходимые факты о пребывании поэта в нашем городе, Николай Михайлович посвятил три полноценные книги. При его помощи и поддержке в городе был создан музей А.С. Пушкина, в церемонии открытия которого приняли участие Президент РК Н. Назарбаев и Президент РФ В. Путин. Много сил и труда вложил Николай Михайлович в подготовку и проведение Года Пушкина в Казахстане и Года Абая в России,

организовал работу по созданию в ЗКГУ имени М. Утемисова кабинета Абая и Пушкина. Он был также известен в нашей стране как организатор республиканских и международных Олимпиад для школьников «Пушкинские чтения», в том числе возглавлял работу жюри.

И если многие помнят его как талантливого ученого и педагога, то была еще одна сторона творческой натуры Николая Михайловича, о которой знали немногие – это его поэтический дар. Он увлекся литературой еще в годы студенчества, и написал множество лирических стихов, был членом Уральского ЛИТО в 60-х годах прошлого столетия. Любовь к литературе дала основу для дальнейших научных и творческих изысканий, для самовыражения многогранной и неустанно трудившейся натуры. Его работы публиковались в журналах «Русская литература», «Вопросы литературы», «Волга», «Урал», альманахах «Гостиный двор», «Простор», Н. Щербанов был членом Союза писателей России.

Николай Щербанов был признан «Лучшим преподавателем 2008 года», символично, что в этот же год увидел свет один из лучших трудов Николая Михайловича «Уральск литературный», сразу названный интеллигенцией литературным путеводителем по истории края и энциклопедией творческих судеб.

Н.М. Щербановым опубликовано свыше 150 научных работ, ему было присвоено звание «Почетный работник образования и науки РК», орден «Курмет», премия областного акимата «Қыран», литературная премия имени В.Правдухина и другие почетные и, без сомнения, заслуженные награды.

Галина САМОЙЛОВА,
газета «Приуралье»

Стамбул сапары Астана әуежайынан көтерілген ұшақтың Қара теңіз жағалауына жетіп, дәл теңіз аяқталатын жерден басталатын Стамбул қаласының Ататюрк әуежайына қонған сәттен басталады. Әлемдегі ең үлкен әуежайлармен олардың терминалдары бір-біріне қаншалықты ұқсас болса, соншалықты өзгеше де. Стамбул әуежайының мәрмәрленген терминалын көргенде, Делидің екі үлкен әуежайының шақырымдап созылып жатқан түгел кілем төселген терминалы еске түсті. Адам санасында көп нәрселер салыстырулар арқылы есте сақталады ғой. Бейжин әуежайы қыста да жалаң аяқ шешіндіріп табаныңнан алақанмен соғып өткізгендігімен, Тель-Авив пен Прага, Вена әуежайларының да есте қаларлықтай өз қызықтары жеткілікті. Әңгімеміз-Стамбул, Астанамен уақыт айырымашылығы 3 сағат. Немерем Құралай әжесіне Стамбул қаласын көрсету үшін қаланың Кадыкой ауданындағы қонақ үйді таңдапты. Оған бару үшін әуелі Стамбул метросына, одан кейін Босфор бұғазы астындағы Мармарай метросына отырдық. Стамбул ұйықтамайтын қала сияқты болып көрінді. Түнгі сағат 12-де тамақ ішуге барғанымызда қала көшелерімен демалыс орындарында мұншалықты қаптап жүрген адамдарды осы Стамбул қаласынан көрдім. Бейжинде түнгі сағат 11-де орталық көшелерінің өзінен жөн сұрауға жан баласын таппайсың.

Босфор үстімен жүзгенде Хайдарпаша көрінісі

Қос құрлықтың ҒАЖАҰЫН ШАҒАРЫНДА

Стамбул-тек түбі бір түркі тілдес елдер ғана емес, бүкіл әлем білетін терең тарихымен таңғажайып ертегідей әдемі қала. Сондықтан қала тарихынан қысқа ғана мәлімет бергенді жөн көрдім.

Әл-Қисса б.э.д. 660 жылы қазіргі Топкапы сарайы тұрған жерге Мегара халқының басшысы болған Безас ұсынысымен Безантион қаласы салынған. Қала салынғанына бір ғасыр өткенде б.э.д. 513 жылы қаланы парсылар

басып алған. Ал б.э.д. 146 жылы қаланы Римдіктер алады. Енді шаһар Неа Рим аталып, 330 жылдың 11 мамырында астана болып белгіленеді. Одан кейін қала Константинополь деп аталады. Константинополь қаласы Қытай мен Үндістанның сауда жолында тұрғандықтан оның маңызы күн санап арта түседі. Константинополь кейін Стинполис, Стимполь, Эстамбул, ен соңында Истамбул (Стамбул) болып қазіргі атына ие болады.

Еуропа мен Азия арасындағы көпір

Түріктер Византияны алған кезде Константинополь күйреген күйде болады. Қаланы түзеу мақсатында оны 14 бөлікке бөліп, оларды қосатын жолдар салынған. 100000 адам сиятын ипподром салынады. Ипподром өнер шеберлерінің туындыларымен безендірілген. Осы ипподромның 4 жылқы бейнеленген мүсінін

немерем Құралай екеміз Венецияда болғанда Санта-Марка шіркеуінің алдынан көргенбіз.

Фатих Сұлтан Мехмет қаланы басып алғаннан кейін, жергілікті тұрғындардың діни көзқарасына еркіндік берген. Сондықтан қалада көптеген шіркеулер мен монастырлар сақталған.

Стамбул қаласының символы-Девичья башня (Қыз кулеси) мұнарасы б.э.д. 413 жылы салынған. Ол Ускюдар-Саладжакта орналасқан. Бұл мұнара Қара теңіз жақтан келетін жауларды бақылап тұру үшін қажет болған. Мұнара туралы көптеген аңыздар бар

Стамбулға келгендер Ая-Софияға соқпай кетпейді. Бізде бардық. Ол 360 жылы император Константинус салған. Сол кезде ол қаладағы ең үлкен ғимарат болған. Оны Мегала Экклесия деп атаған. 5 ғасырдан бастап ол Әулие София деп аталады. 1453 жылы Стамбулды Фатих Сұлтан Мехмет басып алған кезде Ая-София нашар күйде болған. Оны жөндеуден өткізіп, мешіт ретінде қайтадан ашқан. 1935 жылдың ақпанында Ататюрктың бұйрығымен Ая-София мұражайға айналған. Бұл мұражайдың ауданы 100*70 м. Күмбезінің биіктігі 55,6 метр.

Топкапы Сарайының алды және ішкі көрінісінен

1924 жылдан бастап Түрік Республикасы келушілерге сарайдың есігін айқара ашқан. Мұнда әлем елдерінің сұлтандарға берген ғажайып сыйлықтарының үлкен қоры жиналған. Сарайда Ахмет III -тің кітапханасы, қонақтарға арналған бөлмелер, балаларды сүндетке отырғызуға арналған бөлме т.б. бар. Мұндағы көрмей кетуге мүмкін емес тамаша жер-гарем. Ол туралы өз алдына бөлек мақала жазу керек сияқты. Мұндағы әрбір бөлме, ондағы заттар «Сұлтан Сүлейман» фильмін сол күйінде көрсетеді. Гарем ішінде тұрғанда қазір бір бөлмеден Хуррем сұлтан, не Мехримах шыға келетіндей сезімде боласың.

Сарай асханасы Мұражайы да бөлек бір әлем. Бүгінде мұнда 10700 қытай форфорының түрлері қойылған. Богем, Ирланд және Венеция хрустальдарының экспонаттары көздің жауын алады.

Босфор бұғазының Түрік елі үшін маңызы түсінікті. Ол туралы айтатын болсақ: Босфор бұғазының ұзындығы 31,5 шақырым, Қара теңізді Мәрмәр теңізімен қосып тұр. Тереңдігі 180 метр, бұғаздың ең енді жері 3200 метр, ең тар жері 550 метр. Бұғаздағы Кеппрюсу көпірі 20 ғасырдың символы. Ол 1937 жылы салынған. Ұзындығы 107, 4 метр, ол Еуропа мен Азияны қосып тұр.

Біз демалу үшін Жерорта теңізінің батыс жағалауындағы табиғат көрінісі өте сұлу Ликий тауларымен қоршалған Өлі теңіз қолтығында (Бухта Олюдениз) орналасқан Фетхие курортын таңдадық.

Ол біздің қазақстандықтарға жақсы таныс Анталиядан 200 шақырым. Екі қала ортасында тұрақты автобус қатынасы бар. Фетхиеде 50 шақты қонақ үй бар. Қалтаңа қарай таңдай бер. Бұл қала 1934 жылдан бері түріктің ержүрек ұшқышы Фетхиенің атымен аталады екен. Мұнда келу үшін біз Стамбул қаласының Азия бөлігіндегі Сабиха-Токчен әуежайынан Даламан қаласына ұштық. Даламан Түркияның Мугла провинциясындағы қала. Мұнда Анталия мен Бодрумдағыдай үшінші халықаралық әуежай орналасқан. Мұндағы демалыс Анталиядағыдан кем емес. Сол Жерорта теңізі, бірақ бұл сол теңіздің қолтығы. Жоғарда айтқандай қолтықты Ликий таулары қоршап тұр.

Күмбездің төбесінде Құранның «Суре» және «Нұр» сүресі жазылған. Мұражайдың екінші қабатында Деисистің әлемдегі ең белгілі, ең әдемі мозайкасы тұр. Онда ортада Иисус, сол жақта Дева Мария, оң жақта Әулие Джон бейнеленген.

Мозайка 12 ғасырлық, ал сіздер мен біз 21 ғасырда өмір сүріп жатырмыз. Қандай ғажап!

Ая-Софияның сыртында Шадырван су бұрқағы бар. Түрік және Ислам шығармашылық мұражайында да болдық. Ол Сұлтанхмед аланындағы Ибрахим пашаның ескі сарайында орналасқан.

Топкапы Сарайы 1472-1478 жылдары Фатих Сұлтан Мехмет кезінде салынған. Сарайда 378 жыл падишахтар өмір сүріп, билік құрған. Сарайдың ауданы 700000 кв. м. өз алдына бір үлкен қала сияқты.

Суы өте таза, құмды жағалау, тастысы да бар. Теңізде биік толқындар мүлде жоқ. Теңіз баяу ғана жанға жайлы толқып жатады, сондықтан жергілікті халық «Өлі теңіз» деп атаған. Мұнда біз өзімізді тап бір Германияда демалып жатқандай сезіндік, өйткені демалушылардың 80% немістер, 20% ағылшындар. Осындай жағдай үнемі болатын көрінеді. Орыс халқы бұл жерде өте сирек дейді. Біз екеміз бұл жерде өте жақсы демалдық. Мұнда біздің қазақтар да келмейді екен. Сондықтан немістер мен ағылшындарды айтпағанда түріктердің өзі біздерге мұражайдың экспонаттарындай қарады. Осындай адамдар мен сұлу табиғатымен, жанымызға берген шипасымен Жерорта теңізінің оң-түстік батысындағы Фетхие жүрегімізде жылы сақталатын болды.

Адам қанша тілді білсе, сонша адам дегендей. Қанша көп жерде болсаң, соншалықты рухани байысың. Материалдық байлық санмен өлшенетін болса, рухани байлық шексіз. Баршаңызға осы рухани байлықты мол жинауды нәсіп етсін.

Сұлуаша ҚҰЛМАЛИЕВА,

Қазақстан Ұлттық Географиялық
Қоғамының мүшесі, география
кафедрасының зейнеткері

Көгілдір Мешіт

Егер мен прокурор болсам...

Қазақстан Республикасы – тәуелсіз мемлекет. Еліміз өзінің Ата Заңы – Конституцияның 1-бабында өзін демократиялық, заңдылық, құқықтық және әлеуметтік мемлекет ретінде орнықтырады. Құқықтық мемлекеттің өмірінде ең маңызды орын алатыны ол – заңдар екені белгілі. Заң шығарылған соң ол заңның орындалуы жоғары қадағалануы міндетті. Елімізде сол маңызды міндет прокуратура органына жүктелген. Прокуратура органында аталған міндетті прокурорлар жүзеге асырады.

Неге екені белгісіз жастайымнан прокурор болуды армандадым. Сол кезден-ақ пайда болған мақсат арманға жетеледі. Қазіргі таңда сол алға қойған мақсаттан таймай өзім қалаған мамандық бойынша білім алудамын. Қазіргі жастар мамандық таңдауда ең бірінші қаржылық жағына көп көңіл бөлетіні белгілі. Ал жұмыс ше? Халқыңа адал қызмет етуді қалай ысырып қоюға болады. Сонда қалайша өзің таңдаған қызметтен ләззат алуға болады?

Менің осы жолды, осы мамандықты таңдауымның себептері деп мен мыналарды айтар едім. Ең бірінші, мамандық таңдауда өз қалауыңа ерік беріп, мамандық таңдауда қателеспей. Екіншісі, өзің қалаған, өзің сүйген мамандыққа құрметпен қарау. Үшіншісі, өз халқыңа деген адалдық пен әділдікті ту етіп, халықпен тығыз байланыста жұмыс жасау. Төртіншісі, өзімнің сүйікті Отаныма аянбай еңбек ету, яғни «маған елім не береді деп емес, мен еліме не беремін» деген азаматтық позицияда өзім үшін емес, халқым үшін еңбек ету.

Қазіргі таңдағы Қазақстан Республикасының Прокуратура жүйесі бірте-бірте даму үстінде. Әкілеттігі көп Прокуратура органында қызмет атқару арқылы прокурор өзіне жүктелген қызметін атқара отыра, еліміздегі жоғарғы қадағалауды жүзеге асыратын бірден-бір органның өсуі мен дамуына өз үлесін қосады. Сол қызметі арқылы адамзат өмір сүретін қоғамның жағдайын жақсарттады. Сонымен, егер мен прокурор болсам...

Егер мен прокурор болсам өз қызметімде өзіме жүктелген негізгі міндеттерден бөлек бірқатар маңызды жұмыстарды атқарар едім. Әрдайым өз мақсатына ұмтылатын, жолында кездескен түрлі сынақтарға тойтарыс бере білетін, өз жігерлілігімен, қайсарлығымен өзі таңдаған жолда өз арманына жетпей қоймайтын әрбір адамның өмірде болсын, қызметте болсын өзінің алдына қойған нақты жоспары болады. Сол секілді менде алдағы уақыттағы өзімнің прокуратура саласындағы жоспарымды «қызметтік 7 бағыт» деп атағанды жөн көрдім.

Біріншіден, ең алдымен өз құқықтары мен мүдделері бұзылған және оны өздігінен қорғай алмайтын азаматтардың өз құқықтарын қорғауға жәрдемдесуге айрықша көңіл бөлер едім. Себебі, Конституцияның 13-бабында көрсетілген негізге сәйкес әр адам өзінің құқықтары мен бостандықтарын қорғауға құқылы екендігі айтылған. Ал өз құқықтарын өз бетінше қорғай алмайтын азаматтарға әлбетте жәрдемдесу – міндет. Мұны өзімнің азаматтық парызым деп білемін.

Екіншіден, азаматтарды ұлтына болмаса нәсіліне, тіліне, дініне, атқаратын кәсібіне не болмаса басқа да ерекшеліктері бойынша бөліп қарауға қарсы тұрар едім. Себебі, бұл қызметке кедергі келтіреді және гуманизмге жатпайды деп ойлаймын. Қазақстан Республикасының Конституциясынан бастап басқа

да заңдарында бұл туралы анық айқындалған. Өз басым адамдарды қандай да бір бөлектеу адамгершілікке жат қылық деп есептеймін.

Үшіншіден, сыбайлас жемқорлыққа қарсы тұрар едім. Оған жәй ғана қарсы тұрып қана қоймай, онымен барынша күресер едім. Себебі, сыбайлас жемқорлық – қазіргі қоғамның басты дерттерінің бірі. Оған еліміздің әрбір азаматы қарсы тұруы керек деп есептеймін. Сыбайлас жемқорлыққа жол беру – халықтың сенімінен айырылу, өз қызметіне деген адалдықтың бұзылуы, сүйікті Отаныңа деген опасыздық. Мен өмірімде мұндай жағдайда жол бермес едім, жол бермеймін де.

Төртіншіден, заң бойынша прокурорға шығармашылық, ғылыми жұмыстармен айналысуға рұқсат етілген. Шығармашылық жұмыстарымның басым бөлігін Қазақстандық патриотизмге бағыттар едім. Себебі ізімізді қуып өсіп келе жатқан жас буынды өз Тәуелсіз Отанын құрметтеуге, бағалауға шақыру керек. Елбасымыз Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев айтқандай «Біздің болашағымыз – жастар». Бұл дегеніміз еліміздің ертеңі мен болашағы тек қана жастарымыздың қолында. Сондықтан жастарымыздың Отанын құрметтеуіне, олардың жігерін оятуға барынша көңіл бөлу керек деп есептеймін. Өз Отанын құрметтеген азаматтан ғана нағыз патриот шығады. Нағыз патриот өз Отанына адал қызмет етіп, өз қызметіне құрметпен қарайды.

Бесіншіден, азаматтардың өз құқықтары мен мүдделерін қорғауды дамытуда бірқатар маңызды ұсыныстар ұсынар едім. Атап айтқанда:

-басшының келісімімен прокурорлардың өз араларында белгіленген кезекпен кемінде айына екі рет халыққа түсіндірме жұмыстарын жүргізу;

-азаматтардың өз құқықтары мен мүдделерін қорғау құқығы бойынша семинарлар, дөңгелек үстелдер, жиындар өткізу;

-азаматтардың арыздарын қарауды жеңілдету жөнінде арнайы жүйе құру.

Алтыншыдан, егер мен прокурор болсам мемлекеттік айыптаушы ретінде әрдайым әділетсіз сотқа қарсы тұрар едім. Себебі сотта адамның өмірі мен тағдыры шешіледі. Ал адам тағдырын шешуде тек қана әділеттілік жеңуге тиіс. Конституциямыздың 1-бабында көрсетілгендей, мемлекеттің ең қымбат қазынасы – адам және адамның өмірі, оның құқықтары мен бостандықтары. Сол себепті де сотта адамның тағдырымен қатар оның құқығы мен бостандығының аяқ асты болуына жол беруге болмайды. Сонымен қатар, сотта мемлекеттік айыптаушы ретінде мемлекет мүддесін қорғауда тек қана Конституция мен заңға ғана бағына отырып, өз міндетімді адал атқарар едім.

Жетіншіден, егер мен прокурор болсам прокуратура органының қызметін жетілдіруде бірқатар маңызды ұсыныстар ұсынар едім. Олар мынадай:

-басшының келісімімен кемінде айына екі рет белгілі бір өңірдің прокурорлары арасында өз қызметтеріне қатысты қоғамдағы өзекті мәселелер жөнінде және қоғамда резонанс тудырған қылмыстар жөнінде пікір алмасу немесе кеңестер өткізу;

-басшының келісімімен айына бір рет прокурорлардың білімін тексеру мақсатында прокурорлық білім сынақтарын өткізу;

-прокурорлардың қызметі саласындағы қызмет ету жүйесін жетілдіру;

-прокурорлардың қызметін оңтайландыру бағыттары бойынша орындалатын жұмыстарда әр түрлі елдердің, соның ішінде әлемдік тәжірибеге сүйену;

-прокурорлардың қызметтен тыс уақытта қоғамда өзін-өзі

Желбіресін Қазақстан жалауы

Көк туым бар секілденіп жиналғандай бар арман, Айбынды ел аймағына рәміз болып таралған. Тәуелсіздік сыйы болар қазағымның көк туы Өрқашанда биіктерде желбіреуге жаралған.

Қыран бүркіт секілденіп көкке созған қанатын, Ашық аспан аясында талмай қанат қағатын. Сол бүркіттей Қазақстан биіктерге самғайды Көк аспаннан бейбітшілік жерлерге кеп қонатын.

Аспанымда күлген күн де болсын мәңгі шуақты, Нұрға бөлеп тұрсын дәйім жерін, тауын, қыратты. Көк аспанда жарқырасын шуақ шашып жер көкке Осы күндей тәуелсіздік болсыншы тек тұрақты.

Оюы бар өрнектелген көк туында қазақтың, Бабалардан қалған мұра, ғажайыбы ғажаптың. Көк байрағым аспанымда өрқашанда желбіреп Болсын мәңгі елімізде арайлаған азат күн.

Жалындасын, жалындай бер тәуелсіздік алауы, Осы еді ғой аңсап күткен бабалардың қалауы Сақтап мәңгі өрқашанда егемендік тұғырын Көк аспанда желбіресін Қазақстан жалауы.

ұстау негіздерін бақылау;

-прокурорларға қатысты қызметтегі тәртіп бұзушылық кезінде қолданылатын тәртіптік жазаларды күшейту;

-прокурорларды ай сайын кезекпен прокурор қызмет атқаратын жердің жоғары оқу орындарында «Құқықтану» мамандығы студенттеріне дәріс оқуын міндетті енгізу.

Егер мен прокурор болсам, өз қызметімді атқаруда мынадай принциптерге баса көңіл бөлемін. Ең алдымен – әділдік. Себебі әділдік болмаса, адам ең алдымен өзін, кейін басқаларды алдайды. Әділдік болмаса адам өзі атқаратын қызметте жетістікке жете алмайды. Ертеде біздің билеріміз тек әділдік жағын жақтағаны тарихтан белгілі. Сол арқылы халықтың дауын шешіп, әділдігімен ел аузында қалған. Сондықтан мен әділдікті қашанда алдыңғы орынға қоямын. Келесісі – гуманизм. Кез келген адам біздің қоғамның басты құндылығы. Ал оның бойындағы адамгершілігі қоғамды тек жақсы жаққа бұратыны даусыз. Келесі қағида – адалдық. Отаны мен халқына адал адам әрдайым құрметке лайық, еліне сыйлы болады. Адал адамнан жас буын үлгі-өнеге алады. Келесі қағида – тәзімділік. Адам баласы қызметте қандай да бір сындарға төтеп бере алатындай, тез сынбайтын, шыдамды болуы керек. Сол арқылы ол өзінің алдынан кездескен кез-келген сынақты итеріп тастап, қызметте жақсы нәтижелерге жететіні сөзсіз.

Қорыта келгенде, кез-келген адам баласы өмірінде тек алға ұмтылады. Адамға қайрат пен күш-жігер беретін оның өзі, қателеспей таңдаған мамандығы бойынша атқаратын қызметі. Егер мен прокурор болсам, жоғарыда көрсеткен өзімнің «қызметтік 7 бағыт» аталатын жоспарымды іске асыруға барымды саламын. Өз қызметімді сүюге, сол арқылы халқы мен еліме аянбай еңбек етуге тырысамын. Қоғамда заңдардың орындалуы мен қадағалануы, азаматтардың құқықтарының бұзылмауы, әрдайым елімізде әділдіктің сақталуы кез-келген прокуратура органы өкілі үшін маңызды деп білемін. Мен үшін прокуратура органында қызмет ету – міндет, абырой, мақтаныш!

Азамат ЕСІМ,

«тарих, экономика және құқық» факультеті «құқықтану» мамандығының 4-курс студенті

Өзге тілдің бәрін біл де, өз тіліңді құрметте

Иә, шынында «өзге тілдің бәрін біл де, өз тіліңді құрметте» – деген ата-бабаларымыздың қанатты сөздері қазіргі шөлдеген заманға сусын болғандай. Олай дейтін себебім, қанша өзге тілді біліп, ой көкжиегіміз кеңейген сайын, өз тілімізде сөйлейтін жастарымыз азайып бара жатқандай. Жасырытыны жоқ, қазіргі таңда жастардың айтылған ойының астары былай тұрсын, оның мән-мағынасының өзін түсінбей, шала-

шарпы ұғынатын болдық. Өз тіліміздің қадірін кетіріп, қалай болса, солай сөйлей салуға әбден етіміз үйренген. Тілінен бал тамған қазақ деген халықтың сөзге тоқтау мәдениетінен алыстап бара жатқаны көңілге қаяу түсіреді. Қарапайым жастарымыздың арасында ауызекі сөйлеу мәдениеті жоғалып бара жатқандай. Мысалы, көңілге қонымды, керемет нәрсе көрсе немесе естісе «базар жоқ екен», «жынды екен» деген секілді тіркестерді қолданатын жастарымыз осылай сөйлегенді өздерінше дәреже көретіндей. Қазақтың осы орайда айтатын «бәрежелді» немесе «тамаша екен» деген сөздерін айтса, меселі кеміп қалғандай немесе ұятқа қалғандай, өз тілінде еркін сөйлей алмай қысылатындары да аз емес. Міне, осыдан тілімізге деген сыйластықтың, құрметіміздің қандай деңгейде тұрғанын көруімізге болады.

Қазіргі жастарымыз ата-бабаларымыздың елім деп, тілім деп, жерім деп қанша қан төккенін ескерсе ғой, шіркін! Жастардың ана тілімен қоса бірнеше тілді меңгеруі - заман талабы, бірақ сол өзге тілді меңгеруге жеткізетін ана тілінің қадірін мәңгі жадында сақтап, ардақтай білгені жөн.

Айгерім САҚТАҒАНОВА,
биология мамандығының 2-курс студенті

Өнердің өрінде жүзгендер

Қыран құстың қанатына мініп, көкте қалықтағандай, балалық шақтың өмір белесінің бірі, жоғарғы оқу орнына түсу біздің үлкен арманымыз болып еді. Жоғарғы оқу орындарында болашағын бағамдап, күш-қайратын білімге, өнерге жұмсамақ болып келген, талабы таудай қыз-жігіттер де жетерлік. Жыл сайын жоғары оқу орнында мыңдаған білім гранттары бөлінеді. Бұл – біздер үшін жоғары білімді тегін алудың мүмкіндігі ғана емес, үлкен жәрдем. Биылғы оқу жылы ақылы негізде оқуға түскен мен үшін де жақсы жаңалықтармен басталды. Ақсай қаласының № 5 жалпы білім беретін орта мектепті үздік аттестатпен аяқтап, ҰБТ-дан жоғары 111 ұпай жинап, әрі қарай тек қана өзіміздің Махамбет Өтемісұлы атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінде оқуды таңдаған болатынымын. Себебі, тарихы терең, қос батырдың бірінің атағын иеленген және ата-анам, бауырларым білім алған университет –өзім үшін мақтаныш.

Мінекей, студенттік өмірдің жарты жылы өте шықты. Осы аралықта тұңғыш рет жерлесіміз Батыс Қазақстан аумағында «Ағайынды Жүгінісовтер «Шын жүректен» атты шуаққа толы ән кешін ұйымдастырып, сол ән кешінде сарапқа салынатын «Ағайынды Жүгінісовтер» атындағы атаулы шөкіртақы жүлдесі жарияланды. Жүлденің тағайындау жобасының негізгі мақсаты –ел тәуелсіздігінің 25 жылдығы аясында өңіріміздің тереңнен сыр шертетін тарихын насихаттай отырып, мектеп түлектеріне «Студент» деген лауазымды ұғындыру, оның жауапкершілігі мен мәртебесін түсіндіру, жастардың сапалы білім алуына құлшынысын, ерік-жігерін арттыру, болашаққа деген сенімін қалыптастыру, жастарға қолдау көрсете отырып, Қазақстанның белсенді азаматы болуға тәрбиелеу болып табылды. Сол жобаға 50-ге жуық студент қатысып, бөлінген 200 мың теңгенің 100 мың теңге шөкіртақысын жеңіп алғанымды мақтанышпен

айтқым келеді. Болашақта бұндай үрдіс жалғасын тауып, біз сияқты ақылы негізде оқып жатқан студенттер үшін үлкен көмегін тигізетіні сөзсіз.

Мұндай жоғары сенімді жоғары оқу үлгеріміммен және үлгілі тәртібіммен ақтаймын деп сенім білдіремін. Алдағы уақытта оқу озаттарының саны артып, елімізді әлемге танытар білімді ұрпақ көбейсін деп тілеймін.

Өнерді серік еткен және саналы ұрпақ тәрбиелеп, қазақ өнерінің дамуына өзіндік үлес қосып жүрген Жүгінісовтер отбасына дендеріне саулық, аманшылық, еңбектеріне жеміс және барлық тілектері орындалсын дей отырып, шексіз алғыс айтамын.

Гайһар НИЯР,

филология факультетінің 1-курс студенті

Бaubек Бұлқышев атындағы жас журналистер клубының жаршысы

Газет - халықтың көзі, құлағы һәм тілі.

А. Байтұрсынов

Журналист

(Journalist)

№1 (12), қаңтар, 2017 жыл

Өнеге

«Мейірім әуендері» – рухани тәжірибе көзі

Ана – құдірет! Егер ата асқар тау болса, ана - бауырындағы ағар бұлақ, ал бала - жағасындағы құрақ. Ата кеме болса, ана – дария. Атадан өсиет қалады, анадан қасиет жұғады. Ұлы дала даналығына сүйенсек, ана қашанда біреу ғана, ал ағайын – алтау. Алып та анадан туады. Дана дейміз, дананы туған - ана. Егер де өке тірегің болса, ана – жүрегің. Ананың сүті – бал. Халқымыздың ананың басқан жерінде пейіш бар, жұмақ аналардың табанының астында дейтіні де тегін емес. "Анаңды Меккеге үш рет арқалап апарсаң да, қарызын өтей алмайсың " деу бекер болмаса керек-ті.

Ананың қақы – құдайдың қақы. Анасыз өмір – сөнген көмір. Ананың алақаны - балаға айдынды қоныс. Ананың тілегі қашанда баласының үстінде. Ана баласын арыстанның аузынан алады. Ананың ақ жаулығы – баланың ақ көрпесі де. Ағайынның алтын сарайынан, анаңның жыртық лашығы артық дейтініміз содан. Сол себепті де анаңа ауыр сөз айтпа дейміз. Ана тілін алмаған - арсыз. Ана сүтін ақтамағанды ешкім жақтамайды. Бұтақтың жақсылығы сағасынан, баланың жақсылығы анасынан. Өз анасын зор тұтқан кісі өзгенің анасын қор тұтпайды. Егер де өке жүрегі таудан үлкен десек, ана жүрегі теңізден терең де. Біздіңше, Мақсот ағаның анасы – жоғарғы сан тараулы қағидалы тұжырымдарға сай тұлға. Ал ана рухы қай іске де қозғау болмақ. Авторға, басты кейіпкерімізге де аталмыш еңбекті жазуға қозғау салып, ықпал етуін көрмеймісіз. Демек, Закария – Мақсот сынды ел қамы үшін ағыл-тегіл тер төгіп жүрген ердің анасы. Ендеше, Закария – елдің анасы. Ана атаулыға бас ие тағызым етелік!

Еңбек авторы Берген Мақсот Қабышұлы кім? «Өздерімен бірге бейбіт заман әкелген құтты періштелер» өкілі Мақсот Қабышұлы – бірегей білімді, сойы ерекше, қалтарысы қалың қиындық атаулыға қасқая қарсы тұрар табанды, өмірі энергиясы мол, күш - жігері қауырт, адамгершілігі ала бетен, қайырымды да ақкөңіл, елгезек жан. Ол - өмірдің сан тарау өткелдерінің тағылымды құндылықтарын бойға сіңіре бойлата алған өмірлік тәжірибесі мол, біртұтас болмысы бөлек азамат. Сондай-ақ, ағамыз - жас шағында үлкендердің өңгімесіне зер сала құлақ қойған, көкейіне ой түйген, жайбырақаттыққа жаны қас, тумысынан «тез тұтанатын», десек те, атақты Жанғали ақын айтқандай, төзім мен тағаты телегей теңіз, ел дегенде өміренген, тіл дегенде тебіренген тұлға. Ол – даланың да, қаланың да адамдарының табиғи болмысын, мінез-құлқын айнақатесіз ажырата алатын толайым тәжірибе тезімен толысқан жантанушы-психолог. Ағамыз – жасынан өмірдің жақсы жақтарын ынтыға көруге ынтызар, кісілігі мен кішілігі мол адамдарды емшідей тани білетін, үнемі аспандағы жарқыраған жұлдызды, айналасындағы сәулеленіп құйылып тұрған құндызды аңғара алатын, өмір өткеліндегі сондай жандарға дос құшағын айқара ашатын асыл азамат. Демек, ағамыз - рухани бай адам. Мақсот аға - күллі саналы ғұмырын медицина саласын дамытуға, осы саланың білікті кадрларын баулуға арнаған, 30 жылға жуық мемлекеттік меншіктегі оқу орнын басқарған, бүгінде өңірімізде тұңғыш рет жекеменшік «Мақсат» атты медицина колледжін ашып, сан тарау жұмысын өрге бастырып отырған кәсіби маман, көшбасшы тұлға.

"Мейірім әуендері " - ғұмырбаяндық туынды. Бұнда бүгінгі таңда жанқиярлық адал еңбегінің, көп кесір төккен терінің жемісін көріп, ел игілігі жолында ерен еңбек етіп, ел ризашылығына бөленіп отырған тұлғаның өмір өткелдеріндегі сан тарау тіршілік түйткілдері, тірлік иірімдері, өзіндік субъективтік көзқарастағы тұжырым-түйіндері табиғи бүкпесіз өрілген. Автор аталмыш еңбегінде анасының асыл бейнесін кейінгі ұрпағына ұғындыру жолында тұлғалық талпыныс танытқан. Еңбекте әже тағылымының ұл-қызымыздың балалық дүниетанымы мен ойлау қабілетін дамытудың құнды өзегі екендігі аңартылады. Адам интуициясының бірден-бір бағдар тұтар жол екені айтылады. Шынтуайтына келсек, ұланғайыр академиялық білімге ие болуға болар, десек те, әрбір адам бойына тән табиғи инстинкт, интуиция және сезіне қабылдаусыз ең жоғарғы биіктерге шығу және сол сатыларда тұрақтап қалу мүмкін емес.

«Мейірімділік-жүректен, мейірімсіздік-білектен». Еңбекте мейірімділік, қайырымдылық, бауырмалдық сынды адами асыл қасиет, асыл құндылықтар таразыланады. Автор ұлттық баянды болмысымызды, ажарлы тұрмысымызды, сол секілді қайталанбас құндылықтарымызды көздің қарашығындай қастерлей, кір шалдырмай сақтауды, кейінгі ұрпаққа жұғысты, жұғымды етуді баса айтады.

«Ер-елінде, гүл-жерінде». Автор үшін ел перзентінің туған жерін түлетуі, Отанына, халқына қалтқысыз қызмет етуі заңдылық.

«Апты жыл аш болсаң да, атаңның салтын ұмытпа». Автор ұлттық дәстүрді өркез өнеге тұтады, кісілікті жоғары қояды. Еңбекте ән құдіретіне, өнер атаулыға шынайы елту бар.

Кішіпейілділіктен кішірейгенді көрмеппіз. Автор ар тазалығы, кішілік, кішіпейілділік, кісілік турасында сөз қозғайды.

Еңбек пен бақыт қашанда егіз. Іс атаулыны сүйе білсек, іс те иесіне бас имек. Еңбекқорлық, үнемшілдік, барға қанағат ету айтылады.

«Тәрбиелі адам-тағалы атпен тең». Ел іші шежірелі әңгімелерді өмірде темірқазық жұлдыздай адастырмас бағдар тұтуды меңзейді, одан өмірлік сабақ, ғиырат алуды айтады. Имандылық, иманжүзділік, адами тазалық, ізгілік туралы сөз қозғалып, имандылық ұйыған ел ішіндегі мерейлі отбасы, құтты шаңырақ иелері тілге тиек етіледі. Адамның ұяты бетінде, адамгершілігі ниетінде екенін ескерсек, автор: «Пиғылық мен ниетің қандай болса, өмірің мен тағдырың да айна-қатесіз тап солай», - деп тұжырым жасайды. Сөйтіп, оқырман қауымды ойландырады. Ал оқырманына ой сала білген еңбектің құндылығы қашан да жоғары.

«Өр адам күн сайын айналасындағыларға айта қалғандай жақсылық жасай алмауы мүмкін, ең бастысы - ешкімге жамандық жасамау» тұрғысындағы ұлы қағида көпке мәлім. Десек те, бұл алтын қағиданы мына аласапыран кезеңде кім ескергендей. Ал бұл қағида – Мақсот аға кредосы.

Адамның адамшылығы жақсы ұстаздан боларын өлдеқашан көкейіне түйген автор ұстаздарына, олардың рухына бас иеді. Шығыста Ескендір Зұлхарнайын атымен мәлім ауызымен құс тістеген дүлдүл Александр Македонскийдің өзі де айтпай ма: «Мен өзімнің ұстазыма өкемнен кем қарыздар емеспін: өкемнен алғаным - мынау жарық дүние, ал Аристотельден өмір сүруге керектіні алдым» деп.

Студенттің блокнотынан

Тәубе

Көңілді жай ғып сәтсіздіктерден түңілген,
Бір мезет босап кеудемдегі ауыр жүгімнен.
Санамда жүрген сайтан ойлардан арылып,
Тәубеме келдім бүгін мен.

Кей сөтте тасып, қос жанарыма сыйды ай, күн,
Кей сөтте жандар қоштасып жатты қимайтын.
Бақыт та жомарт емес-ау, сірә, бәріне,
Бағынан жеміс сыйлайтын.

Сенімнің сертін сақтайды ұлы тыйым ар,
Адалдық деген төңірге дәйім сыйынар.
Сезім де сірә, баянды бола бермейді,
Біреуге ғана бұйырар.

Таппайды ылғи бағың мен бабың жарасым,
Сонда да ұлы көшпенен жүріп барасың.
Қиыншылық та күндерге нұрлы жол ашып,
Көрсете бермес қарасын.

Мұнартқан күндер ұстамас мәңгі торында,
Ғұмыр өткеріп, тыншысың ақыр соңында.
Бақыт та, бақ та, бүгінің менен ертеңің.
Алланың ғана қолында!

Жанерке ФИНАЯТ
"ФҚТ"; Фил-11-топ

«Ағаш тамырымен, адам досымен мықты». «Досыңды мақтағаның – өзіңді жақтағаның». Автор шынайы достықты әркез жоғары қояды, өмірлік жар таңдау мәселесіне акцент береді. Сондай-ақ, еңбек авторы қазақ сахарасындағы көшіп-қонып ғұмыр кешкен жұртымыздың жеті атаға дейін қыз алыспай, биологиялық бірегей болмысын кіршіксіз таза сақтай білуіне таңдай қаға таңданыс білдіре келе, ұрпақтарымыздың қан тазалығын сақтау мәселесін де қозғайды...

Қысқасы, автор аталмыш еңбегінде өз көзімен көрген, жан-жүрегімен, ақыл-санасымен талай сезінген өмір өрнектерін, иірімдерін, қайталанбас қалтарыстарын кестелі тілмен баяндаған. Еңбек көпшілік оқырманға бейім тілде жазылған. Мәселен, еңбекте автордың өз баяндауын ақыл-нақыл сөздермен өре түсуі ұнамды әрі табиғи. Ақылды адамның сөзді нақылсыз айтпайтыны, бір айтпаса нақылды ақылсыз айтпайтыны мәлім. Айтар нақылы жоқтың - табар ақылы жоқ. Сонысымен де еңбек авторының санасына бойлаған тұңғыық ойлар – өзін ештеңемен суырып ала алмайтындай тұрғыда ақылға сіңірілген нық шеге де. Демек, зиялы да ойлы адамның сөз саптауы да ерекше болмақ. Адамзатқа тән баяғы заманнан келе жатқан кемеңгерлік тұрғыдағы таңғажайып нақыл сөздер барлығын білсек, автор солардан үйренуді меңзейді, өзі де өмір бойы жолбасшы ретінде есте ұстағанын айтады. Бұл орайда да ағамыз бойында талмайтын талпыныс, саралай ойлау, бұлтартпас жітілік, тұғырлы табандылық, мәлдір зейінділік бар. Ал адам бойында бұл іспетті қасиеттердің болуы – нәтижелі табыс кепілі.

Шындығын айтсақ, бүгінде нақыл сөздер көп болғанымен айтар, өз сөзінде қолданар адам аз. Нақышымен нық қа-дап түбіне жеткізе сөйлеген адам – шешен адам. Біздіңше, мәтел – сөз орамы қалыптаспаған сөйлеу элементі, ал мақал – аяқталған түйін, тұжырымды ой. Тіпті ұлы адамдардың өздері де өткір сөздің «қолжаулығымен» жүруді жек көрмейді. Демек, мақал дегеніміз – замананың сұқ саусағында мәңгі-бақи жарқырайтын бес әріптен құралған асыл жүзік. Ал халқымызға нақылмен ойлау тән. Осы тұрғыда келгенде еңбек авторы қолданысындағы ақыл-нақыл сөздер - автордың өмірлік кредосы іспетті. Мәселен, «Жақсылық ағаш басында, жамандық аяқ астында», «Қайғы деген жылан бар, өзекті шағып өрттейтін, қайрат деген қыран бар, өлімге әл бермейтін», «Бөлінгенді бөрі жейді», «Өлімде де өмір бар», «Сұлу сұлу емес, сүйген сұлу», «Дене мүшесінің кемісі барлар – құдай таңбалаған кісілер», «Еңбек етсең ерінбей, тояды қарның тіленбей», «Таң атпайын десе, күн қоймайды», «Береке – келіннен, нан - егіннен», «Өкеден ат басындай алтын қалғанша, артындағы ұрпағына абырой болар азамат деген аты қалсын», «Әйеліңмен дос бол, үйіңе береке кіреді. Азаматпен дос бол, қадірінді біледі. Білімдімен дос бол, абыржығанда ақыл береді», «Байлық не дегізбейді, жоқтық не жегізбейді», «Ердің екі сөйлегені - өлгені», «Жеңбейтін болсаң, таласпа, шатыспа; Озбайтын болсаң, бәйгеге қатыспа», «Іздей-іздей Римге де барарсың», «Өсетін елдің батыры көп, өшетін елдің қотыры көп», «Орысқа сенсең - өкінумен өтесің, суға сүйенсең - түбіне кетесің», «Жыртық үйдің де құдайы бар», «Жеңістің ең үлкені - бөзіңді өзің жеңу», «Қырандар тапқан жемін шашып жейді. Қарғалар мен құзғындар астарына басып жейді», «Ісім оңсын десеңіз, сол істің маманы болыңыз», «Даңқың шықсын десеңіз, көпшіліктің адамы болыңыз», «Ақылды адам-білмегенін білуге ұмтылған адам», «Ауруды жаратқан құдай, ауыртқан құдай емес», т.б.

Жинақтай түйіндесек, замана дүлдүлі Әбіш Кекілбайұлы айтпай ма: «Ұрпақтың ұрпаққа қалдырар ең асыл мұрасы – өзі бастан кешкендерден түйген азды-көпті рухани тәжірибесі. Одан қол үзген қауым - келешегінен қол үзген қауым» деп. Дұрыс-ау! Демек, Мақсот Қабышұлы - көп көрген әрі көп түйген көсем адам. Егер білімдінің сөзі - оң, білімсіздің сөзі-тоң десек, еңбекте жанды сауықтырар қаншама жақсы сөздердің сериалы түйдектеле таратыла айтылған десейші! Түйсігі терең сөз ұғар ұрпаққа лайықты мұра дегеніміз – осы болса керек-ті.

Абат ҚЫДЫРШАЕВ,

Қазақстан Республикасы Журналистер одағының мүшесі

«Журналист» («Journalist») жаршысының жауапты редакторы – Еркеназ Қалижан («ФҚТ», Фил – 11 - топ). Кеңесшісі – Гүлден Амангелдіқызы, «Махамбет» гуманитарлық зерттеулер институтының әдіскері

Ақжайымын өнерімен тербеткен Үстаз

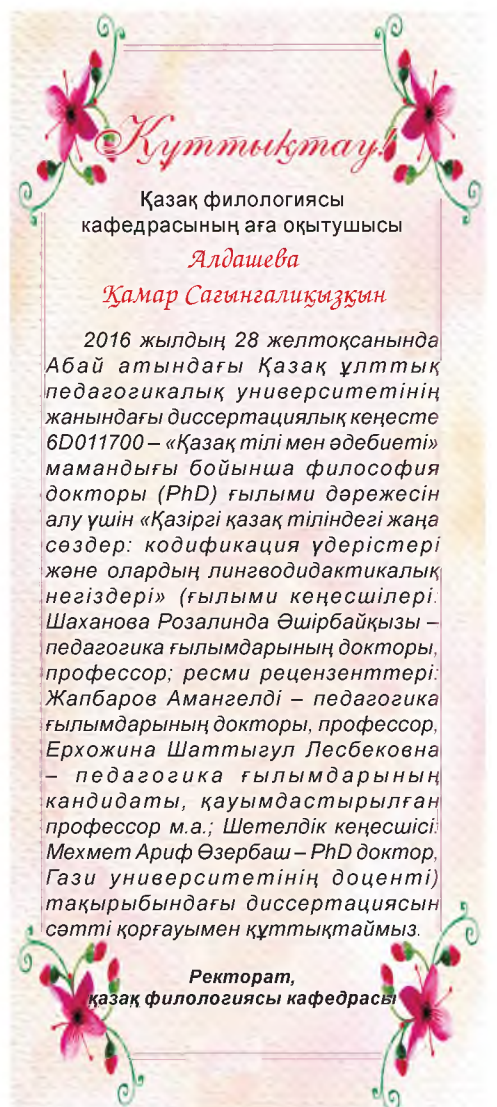

Кештің мақсаты кеш иесінің өнерсүйер көпшілік қауымға жол тартқалы тұрған «Ақжайық саздары» кітабының тұсауын кесіп, күй өнерін дәріптеп, музыка саласында өзіндік қолтаңбасын қалыптастырып үлгерген кәсіби маман, республикалық, халықаралық күй байқауларында жүлде алып жүрген шәкірттерді дайындаған ұстаз Е.Нұрымбетовтің шығармашылығын насихаттау. Сондай-ақ, композиторлық қырынан танытатын әндерін тыңдарман қауымға жеткізу.

Шарада кеш иесіне сұрақтар қойылып, кеш барысында композитордың жүрегінен шыққан шығармалары орындалды.

Облыстық мәдениет және өнер орталығының концерт залында Батыс Қазақстан облысының мәдениет, архивтер және құжаттама басқармасының қолдауымен, облыстық мәдениет және өнер орталығының ұйымдастыруымен Қазақстан Композиторлар одағының мүшесі, Мемлекеттік «Дарын» жастар сыйлығының лауреаты, «ҚР мәдениет саласының үздігі», «Құрмет» орденінің иегері, Дәулеткерей атындағы халық аспаптары оркестрінің көркемдік жетекшісі және бас дирижері Еркін Нұрымбетовтің «Ақжайық саздары» кітабының тұсаукесері мен шығармашылық кеші өтті.

Өнер кешіне Батыс Қазақстан облысының мәдениет, архивтер және құжаттама басқармасының басшысы Д.Құсайынов, Халықаралық «Алаш» әдеби-сыйлығының иегері, Қазақстан Жазушылар одағы БҚО филиалының төрайымы, ақын А.Бақтыгереева, М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың ректоры А.Иманғалиев, Ж.Досмұхамбетов атындағы Орал педагогикалық колледжінің директоры Ш.Құрманалина, ҚР еңбек сіңірген қызметкері, «Құрмет» орденінің иегері, ақын Ш.Қыдырғалиева, мәдениет және өнер саласының өкілдері қатысты.

Қазақ филологиясы
кафедрасының аға оқытушысы

Алдашева

Хамар Сағынғалиқызы

2016 жылдың 28 желтоқсанында Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің жанындағы диссертациялық кеңесте 6D011700 – «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алу үшін «Қазіргі қазақ тіліндегі жаңа сөздер: кодификация үдерістері және олардың лингводидактикалық негіздері» (ғылыми кеңесшілері: Шаханова Розалинда Әшірбайқызы – педагогика ғылымдарының докторы, профессор; ресми рецензенттері: Жапбаров Амангелді – педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ерхожина Шаттыгул Лесбековна – педагогика ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор м.а.; Шетелдік кеңесшісі: Мехмет Ариф Өзгербаш – PhD доктор, Гази университетінің доценті) тақырыбындағы диссертациясын сәтті қорғауымен құттықтаймыз.

Ректорат,
қазақ филологиясы кафедрасы

ЖАН ЖЫЛАУЫ

Облыстық мүгедек балалардың «Бейтерек» қоғамдық бірлестігінде мүмкіндігі шектеулі балаларға арналған мерекелік шара өтті.

«Бейтерек» қоғамдық бірлестігінің төрайымы Санкаева Меруерт Болатқызы, әдіскері Айгүл Салыққызы және т.б. мамандар тобы «Бейтерек» қоғамдық бірлестігінде мүмкіндігі шектеулі балаларға арналған «Алтын күз» атты мерекелік іс-шара өткізді.

Шараға Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің тарих, экономика және құқық факультеті, есеп және қаржы кафедрасының аға оқытушысы Алтыбаева Шынар Мендіғалиқызының жетекшілігімен 2-3 курс студенттері қатысты.

Іс-шараның мақсаты-баланың қарым-қатынастық дағдыларын дамыту, балаларға жақсы көңіл-күй мен қуаныш сыйлау. Мүмкіндігі шектеулі балалардың ерекшелігі-олар басқа балалар сияқты бағдарламаны толық қабылдай алмайды, яғни қабылдауы баяу, есте сақтауы нашар секілді белгілер болып табылады. Педагогтар мүгедек балаларды әрі емдеп, әрі оқытып, қатарға қосуға тырыспақ.

Шара кезінде студенттер ән айтып, би билеп балалар мен ата-аналардың көңіл күйін көтерді. Мерекелік шара кезінде «жаңбыр», «егіздер» және ата-аналарға балаларының үйінде қалай еркелететіні туралы т.б. көптеген ойындар ойнатылып, балалар ойынға қызығушылықпен қатысып отырды. Сондай-ақ шара кезінде балалар үйінің тәрбиеленушілері ағайынды Куатовтардың «Шабит» тобы өнер көрсетті. Көңілді шара аясында би билеп, ойын ойнаған балалар бір сәт болса да дерттерін ұмытып, ата-аналардың жүзіне қуаныш үйірлді. Мерекелік шара соңында балаларға сыйлық беріліп, ата-аналардан көп алғыстар мен жақсы сөздер естідік. Сондықтан даму мүмкіндігі шектеулі жандарды назардан тыс қалдырмай, олардың қоғамға бейімделуіне ат салысу қай азаматтың болса да, қай елдің болмасын басты парызы деп ойлаймын.

Еркін ШАЙХИЕВ,
09306 тобының студенті

26 января состоялся Открытый турнир ЗКАТУ им. Жангир хана по настольному теннису среди преподавателей и студентов вузов на приз чемпиона РК по тяжелой атлетике, мастера спорта СССР Н.К.Габдуллина.

Турнир собрал 10 команд из разных вузов г. Уральска.

ЛУЧШИЕ В ТЕННИСЕ

Чемпионом соревнования стала команда преподавателей ЗКАТУ им. М.Утемисова, в состав которой вошли А.Х.Джумағалиев, П.А.Бессмертнов, Т.А.Базартаева, Т.И.Тюрина.

Не подвела своих старших товарищей и студенческая команда университета. Ратмир Бекпасов, Досбек Кизылкулов, Нурали Жуматаев, Айгерим Убайдуллаева в честной борьбе стали вторыми.

В личном первенстве 1 место завоевала преподаватель кафедры физвоспитания Т.И.Тюрина, также первое место взяла студентка естественно-географического факультета Айгерим Убайдуллаева.

ҚОЛЖАЗБАЛАР АВТОРЛАРЫНА КЕРІ ҚАЙТАРЫЛМАЙДЫ. ДЕРЕКТЕРДІҢ ДӘЛДІГІ ҮШІН АВТОР ЖАУАПТЫ. ЖАРИЯЛАНЫМ АВТОРЛАРЫНЫҢ ПІКІРЛЕРІ РЕДАКЦИЯ КӨЗҚАРАСЫН БІЛДІРМЕЙДІ.

МЕНШІК ИЕСІ:

Махамбет Өтемісов атындағы
Батыс Қазақстан мемлекеттік
университеті.
Газет айына бір рет шығады.

Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет, ақпарат және қоғамдық келісім министрлігінде 14.06.1995ж. тіркеліп, тіркеу туралы нөмірі №11390-Г куәлігі берілген.
ҚР Байланыс және ақпарат министрлігі Ақпарат және мұрағат комитетінің келісімімен мерзімді баспасөз басылымдарын және (немесе) ақпарат агенттіктерін 10.12.2012ж. қайта есепке алу туралы №13213-Г куәлігі берілген.
Таралымы 800.

РЕДАКТОР:

Марта Орынбасаровна ДЖУМАГАЛИЕВА

ТИПШІЛЕР:

Ақсана ЖҰМАБАЕВА, Айша КЕМЕШОВА

Корректор: Ақзия Адилловна НИЯЗГАЛИЕВА

БЕТ ҚҰРУШЫ & ДИЗАЙН:

Асель АБДУЛЛИНА

ФОТОСУРЕТ:

Рафхат ХАЛЕЛОВ, Оқу теледидары және графикалық жобалау зертханасы

Газет Редакциялық баспа орталығында теріліп, беттелді.
«Полиграфсервис» ЖШС баспаханасында басылды.
Мекен жайы: Орал қаласы, Л.Толстой көшесі, 27/3.
Тел.: 50-41-46